ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

ҮНЭН

…-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

…5 (9759) | 1962 оной январиин 6, суббото | Сэн 2 мүнгэн

… Верховно Советдэ һунгаха …иин Центральна Комиссида …дидадуудые дэбжүүлгэ

…Верховно Советдэ, …гуулиин Централь…а кандидадуудые …нвариин 4-дэ орон …лбэ.

…й президиумэй ехэ …со. Энэ зүблөөндэ …предприятинуудай …комитедүүдэй тү… профсоюзуудай …Комитедүүдэй бо…үдэй түрүүлэгшэ…тарнууд, ВЦСПС-…эй болон управле…тэлбэрилэгшэд ха… СССР-эй Верховно …галта мүнөө жэл…аар оршон бай…рёо байна гэжэ тэ… дээрэ үгэ хэлэһэн …ай Москвагай го…ведэй түрүүлэгшэ …ьянинов тэмдэглэ…үнүүдэй бүхы һа…нь КПСС-эй XXII …хэтэ шиидхэбэри… съездын баталан …тиин шэнэ Про…андуулагданхай.

…Верховно Советдэ …гуулиин Централь…да ВЦСПС-эй тү…хэр В. В. Гриши…IС-эй зүгһөө дэб…н дурадхал нүхэр …тьянинов оруулба. …калыень түмэр за…ортын хүдэлмэри…союзай ЦК-гэй тү…хэр Е. Т. Чередни…ан нарижуулагша…н зохёогшодой бү…обществын Цент…ведэй түрүүлэгшэ … Иванов, профсою…инградска област… түрүүлэгшэ нүхэр …хин, Лихачевой нэ…сквагай автомоби…й профсоюзай зав…үлэгшэ нүхэр В. В. …ЦСПС-эй секретарь …А. Булгаков гэгшэд …ээ дэмжэбэ.

…эй түрүүлэгшэ нү…Гришиние СССР-эй …оведтэ һунгаха һун…ентральна Комисси…С-эй үмэнэһөө дэб…жэ ВЦСПС-эй пре…эн дуугаар тогтообо.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Москвагай городской комитет һунгуулиин Центральна Комиссида кандидатура дэбжүүлхэ тухай асуудалые зүбшэн хэлсээд, КПСС-эй Москвагай городской комитедэй хоёрдохи секретарь нүхэр **Н. Г. Егорычевые** тус комиссида Москвагай городской коммунистическэ организациин үмэнэһөө дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн дуугаар тогтообо.

Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзай үмэнэһөө, һунгуулиин Центральна Комиссида ВЛКСМ-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр **С. П. Павловые** ВЛКСМ-эй Центральна Комитет бюрогойнгоо зүблөөн дээрэ дэбжүүлбэ.

Украинын Коммунистическэ организациин зүгһөө һунгуулиин Центральна Комиссида Украинын КП-гэй ЦК-гэй секретарь **А. И. Гаевой** дэбжүүлэгдэә.

Ленинградай коммунистическэ организациһаа СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгуулиин Центральна Комиссида КПСС-эй Ленинградай обкомой хоёрдохи секретарь нүхэр **В. С. Толстиков** дэбжүүлэгдэбэ.

«Солидарность» фабрикын (Ивановска область) хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай ехэ суглаан боложо, бүд нэхэдэг солото эхэнэр Социалис Ажалай Герой нүхэр **Ю. М. Вечерова** гэгшые һунгуулиин Центральна Комиссиин гэшүүндэ нэгэн дуугаар дэбжүүлхэ гэжэ тогтообо.

Узбегэй ССР-эй Ташкентын областиин Чиназай районой Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд тракторно-таряан ажалай бригадын хүтэлбэрилэгшэ, Социалис Ажалай Герой нүхэр **Турсуной Ахуновае** һунгуулиин Центральна Комиссида ехэ зориг-жолтойгоор дэбжүүлээ.

(ТАСС).

…А. И. Микоян Гвиней ошохоёо мордобо

…ВА, январиин 4. СССР-эй Министр…оведэй Түрүүлэгшын …орлогшо КПСС-эй …на Комитедэй Пре… гэшүүн А. И. Ми…үнөөдэр Москваһаа …рдобо.

…икояние хани ёһоор …ень Гвинейн Респуб…авительствын толгой…ыһан байгаа. Тиигээд …коян Гвиней мордо…

…гээр аяншалхадань …оянтай хамта СССР-…дын хэрэгүүдэй ми…орлогшо А. Л. Орлов.

Гадаадын экономическа холбоо барисаануудай талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо А. И. Алиханов, Д. Д. Дегтярь болон бусад ябалсаха юм.

Внуковска аэродром дээрэ А. И. Микояние СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн А. Н. Косыгин, СССР-эй Министрнүүд болон бусад тусхайта тушаалтан, тэрэшэлэн хэдэ хэдэн оронуудай дипломатическа түлөөлэгшэд хүргэбэ.

…публикын колхоз, совхозуудта трактор заһабарилгын ябаса тухай

1962 оной январиин 1-нэй мэдээн

(…ной 4-дэхи кварталай түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

…ууд	Бүхыдөө заһабарилагдаһаниинь		Бүхыдөө заһабарилагдаһаниинь
[illegible]	94	Анаагай	100
…най	86	Пограничнa	96
…втайн	80	Борьёогой	93
…ын	66	Кяхтын	85
…ой	61	Исингын	83
…шэбэрэй	55	Байгалай	82
…ын	50	Онохойн	81
…ын	50	Оймурай	80
…анай	47	Шергинскэ	80
…калиин	42	Яруунын	80
…ын	38	Сэлэнгын	80
[illegible]	38	Суулгын	80
…н	36	Курумканай	78
…ОЗУУДТА:		Нарһатын	69
…внай	133	Хэжэнгын	64
…улагай	105	Чесанын	62
…н	105	«Эрдэм»	53
[illegible]	102	Кабанскын	40
…рьский»	100	Бичурын	32
…й	100	«Комсомольский»	27

11 МЯНГАН ТҮХЭРИГЭЙ ПРОДУКЦИ

Зэдын комбинадай заһабарилгын-механическа завод долоон жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбые нэгэ һараар уридшалан дүүргээ. Тус заводойхид декабриин нэгэнһээ 1962 оной түсэбөөр ажаллажа эхилһэн байна. Гадна 11 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэн гаргагдаа.

Механическа цехынхид завод соогоо түрүүлжэ ябаһаар. Үнгэрһэн жэлэй даабарие декабриин нэгэнэй үдэр дүүргэһэн тус цехын хүдэлмэришэд түсэбһөө гадуур 40 тонно продукци бүтээн гаргаад, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар абаһан уялгаяа 112,8 процент дүүргээ. Цехын токарь Василий Карачев, фрезеровщик Валентин Сапрыко гэгшэд социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гаранхай. Түрүү энэ хоёр хүдэлмэришэн эдэбхитэй уралан нарижуулагшад байха юм. Тэдэнэй оруулһан олон уралан нарижуулгын дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, хэдэн мянган түхэригэй арьбалалта хэгдэһэн байна.

А. Бутин.

Туһатай семинар

Һаяхан Онохойн совхоздо (Занграй) профсоюзай эдэбхитэдэй семинар үнгэргэгдэбэ. Тус семинарта месткомуудай болон нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшэнэр, арадай дружинын командирнууд хабаадалсаа.

Семинар дээрэ партиин райкомой секретарь нүхэр Шаргаева, аймагай прокурор нүхэр Дмитриев, республикын прокуророй орлогшо нүхэр Балуров гэгшэд һонирхолтой лекцинүүдые уншаа.

Семинарта хабаадагшад өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэлдэбэ.

Ф. Иванов.

Зориһондоо хүрөө

Залуу наһанайнгаа охин хүсэ, зориг эрмэлзэлгые хүн түрэлтэнэй ерээдүйн гэрэлтэ һайхан байдалай илан мандахын түлөө зорюулха гээшэ юугээршье жэшээгүй жаргал бшуу.

Эгээл тиимэһээ эдир наһанайнгаа эршэ зоригоор оло мянган хүбүүд, басагаднай ажалай вахтада жагсажа, хаа хаанагүй эршэ зоригтойгоор хүдэлнэ. Манайшье колхоздо ажалдаа шалгаржа, арадтаа магтуулһан залуушуул олон. Тэдэнэй нэгэн Доржо Гармаев шахамал хашарагуудые харууһалжа, эрхим үрэ дүн туйлаад, артель ба аймагтаа суурханхай.

Доржо Гармаев зундаа үбһэ хуряалгын халуун хаһа соо косилкын машинистаар хүдэлөөд, намар—сентябриин эхеэр 150 гаран һубай мал бэлшээн таргалуулхаар даажа абаа һэн. Эдэ хашарагуудые гурбан һарын туршада һайнаар шахаад, 300 килограмм шэгнүүртэй болгожо, гүрэндэ тушааха даабари үгтэһэн. Түрүүн Харлаган гэжэ нютагта Доржо Энхэ Гатаповтай хоюулан малаа бэлшээн таргалуулжа эхилээ. Элдэб олон малай дундаһаа суглуулһан хашарагуудые нэгэ газарта адуулха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ байгаа. Эдэ хоёр малшад эртэлэн малаа уһалаад, үдэшын харанхын тулажа ерэтэр Хүнтэйн талада бэлшээжэ, гурбан һарын турша соо атар тарган болгоо. Малаа элдэб витаминтай холимол тэжээл, дабһаар эдээлүүлдэг юм. Тиигэжэ малынь шэгнүүрээ үдэртөө 900—1100 граммаар нэмээгээ.

— Эхэ орондомнай эрхим шанартай мяхан улам ехэ хэрэгтэй ха юм. Манда адли залуушуулай мал олоор шахажа, мяха ехээр абаагүй һаа, хэн энэ ехэ харюусалгатай хэрэгые бэедээ даахаб! Коммунизм байгуулжа, тэндэ түбхинэн ажаһууха зон бидэл ха юмбибди. Бүхы юумэ манай гарта, манай хүсэл оролдолгоһоо дулдыдаха бшуу, — гээд Доржо Гармаев хөөрэнэ.

Декабрь һара соо зуун табин толгой тобир тарган хашарагуудаа тус тустань 280—300 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндөө тушаагаа.

Энэнь партиимнай XXII съездын хараалһан гайхамшагта түсэбүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ тэрэнэй ажалайнь түрүүшын бэлэг болоо гээшэ.

В. Мурманский.
Баргажанай аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз.

Хоёр ондоогоор хандахадань…

Саһа ехэтэй хүйтэн үбэл малаа оролдосотойгоор харууһалжа, бүрин бүтэн ондо оруулха гэжэ XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой олонхи малшад аһан шадалаараа тэмсэжэ байнхай. Уланай сомсоведэй депутат, ахалагша һаалишан Дулма Шадаевагай хүтэлбэрилдэг гүүртын малшад ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо малай ашаг шэмэ доошолоогүй, нэгэшье толгой мал гарзалаагүй. Түрүү малшад Е. Ринчинова, С. Ринчинова болон бусад коммунис ажалай бригадын нэрэ зэргын түлөө оролдожо эхилээ.

Мүн һаалишан Самасо Сангадиевагайударидаг гүүртынхид Сордо гэжэ газарта үнеэдээ бүлеэн уһаар уһалжа, бурдуугаар эдеэлүүлжэ, һүһаалгаяа нилээд дээшэлүүлжэ шадаа.

Тиин гэһээ колхозой зарим гүүртэ, ютарануудаар малай үбэлжэлгэдэ дутагдалнууд олон ушарна. Боро голой комплексно бригадын (бригадир О. Абидуев) үүлтэртэ малай фермэдэ мүнөө хүрэтэр үнеэдтэ бүлеэн уһа уулгаха, бурдууг эһээжэ эдюулхэ гэһэн эрилтэнүүд дүүргэгдэнэгүй. Тэрээн дээрэһээ боложо үнеэд шэмээ таташоо. Эндэ хүдэлдэг мэргэжэлтэд М. Бадмаев, Э. Будаев гэгшэд ажалаа һулаар эмхидхэнэ, үнеэдэй олоор тугаллаад байбашье һаа, тэдэниие искусственна аргаар үрэжүүлхэ тушаа юушье хэгдэнэгүй.

Яаргатын фермэдэ мүн лэ инмэрхүү байдал үзэгдэнэ. М. Будаевагай хүтэлбэрилдэг эндэхи һаалиин гүүртэдэ түлеэн үгы гээд лэ уһан халаагданагүй, тэжээл ууралтуулха түхеэрэлгэнь хүдэлнэгүй. Зүгөөр энэ гүүртэ ой модон соо тооной байдаг.

Уһа хомортойһоо боложо үхэршэн Очировой харууһалдаг буруунууд тамираа алдажа байна.

Энэ һарада хурьгадай олоор абтахаяа байбашье, тэрэ шухала хэрэгтэ бэлэдхэл үшөөл захадаа гаранагүй. Зарим газарта хурьгадые абаха газар бэлдэгдээгүй, хүнүүд тэндэ дутамаг, тэжээлшье хүсэд зөөгдэжэ абтаагүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Колхозой правлени эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхаха талаар яаралтай хэмжээ абаха бээз.

К. Молчанов.

СОВЕТ ХҮНЭЙ АША ТУҺАДА

РСФСР-эй Худалдаа наймаанай министр нүхэр Д. В. ПАВЛОВТАЙ хэһэн хөөрэлдөөн

КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор, худалдаа наймаа саашадань хүгжөөхын тула Министерство ямар хэмжээ абажа байнаб, совет хүнүүдэй улам ехэ боложо байгаа эрилтэнүүдынь ямараар хангагдахаб гэһэн асуудалтайгаар РСФСР-эй Худалдаа наймаанай министр Д. В. Павловта ТАСС-эй корреспондент хандаба.

Асуудал. Эдеэ хоолой болон эд бараанай хэрэглэмжэ хэды шэнээн ехэ болохоб?

Харюу. КПСС-эй XXII съезд һүр жабхаланта шэнэ Программа баталан абаа. Тэрэнь хүнүүдэй аша туһада зорюулагдана. Ерэхэ хорин жэл соо арад зоной байдалые эгээн һайн болгохо, материальна болон соёл культурын баялигуудые элбэг ехэ болгохын тула шухала бүхы эрхэ нүхэсэл байгуулха зорилго КПСС-эй шэнэ Программа дотор табигдана. Оронoймнай бүхы районуудта, һуурин газарнуудта худалдаа наймаан эрхим һайнаар эмхидхэгдэдэг байха зэргэтэй. Хүн зониие хангаха түрүү бүхы арганууд үргэнөөр хэрэглэгдэхэ юм. Ерэхэ арбан жэл соо эд бараанай эрьесэ 2,5 дахин, хорин жэл соо — 5 дахин ехэ болохо байна.

Нэгэ хүндэ хүртэсээр иимэ ехэ болохо: мяханай зүйл—2,5 дахин, сагаан эдеэ — 2 дахин, огородой эдеэ—2,3 дахин, гутал хубсаһа — 3,5 дахин тухай, культурно-ажаһуудалай хэрэгсэлнүүд — 5,5 дахин ехээр хэрэглэгдэдэг болохо юм. Мебель 6—8 дахин нэмэхэ байна.

Асуудал. Совет хүнүүд шэнэ янзын ямар бүдүүдые абахаб?

Харюу. Долоон жэлэй һүүл багаар имагтал Россин Федераци дотор бүд нэхэдэг 57 предприятинууд ашаглалгада оруулагдаха юм. Тэдэ предприятинууд 2 миллиард гаран метр шэнэ янзын бүд гаргажа байха. Үнгэрдэдэггүй, агшадагһуудаггүй бүд нилээд ехээр гаргагдаха байна. Тиимэ бүд хүн зоной дунда үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болохо юм.

Элдэб химическэ аргаар холижо хэһэн бүд, утаһа гэхэ мэтын зүйлнүүд бүри ехээр бүтээн гаргагдаха байна. Ойрын табан жэл соо РСФСР-эй предприятинууд 600 миллион үлүүтэй метр химическэ утаһануудые хлопогтой холижо нэхэһэн химда, гоё бүд гаргаха юм. Һаяын хоёр—гурбан жэл соо нейллон, перлон мэтын шэнэ янзын холимог утаһануудаар хэһэн польтогоор эхэнэрнүүдэйнгээ эрилтые бүрин хангаха байнабди.

1962 ондо лавсан гэдэг шэнэ холимог утаһа хэрэглэжэ нэхэгдэһэн бүд ехээр худалдагдаха байна. Энэнь бүдэй шанарые нилээд һайжаруулха юм.

Асуудал. Хүн зониие гуталаар хангаха хэрэг хэр һайжаруулагдаха гээшэб?

Харюу. Эрхим шанартай, олон янзын гуталаар республикынгаа хүн зониие хангаха гэжэл оролдонобди.

Долоон жэлэй дүүрэтэр гуталай шэнэ фабриканууд баригдаха хараатай. Эгээн томо фабрика Шахта городто (Ростовско область) бодхоогдохо. тэрэнь үдэр бүри 36 мянган паар гутал оёхо юм. Мүн Барнаулда, Эрхүүдэ, Уссурийскда. Улан-Удэдэ шэнэ фабриканууд баригдаха түсэбтэй. Новосибирскиин, Кунгурай болон Кировэй фабриканууд шэнэлэгдэн заһагдаха юм.

Шэнэ фабрикануудые байгуулха, мүнөөнэй предприятинуудые үргэдхэхэ хэрэг һаяын арбан жэл соо хүн зоноо гуталаар хүсэд хангаха арга олгохо байна. Бүри 1962 ондо дулаан дотортой гутал, сэмбэ гадартай гутал, сэмбэ-ноoһоор оёһон бүүрхэ-гусаригууд нилээд олоор гаргагдаха байна. Иимэ гутал эгээн бишыхан үхибүүдэй үмдэхэдэ ехэ тааруу зохид, мүн химдашье юм.

Ленинградай «Скороход» фабрикада арһанай түхэлтэй резинэ улатай тон гоё эхэнэр, эрэ гуталнууд шэнэ аргаар олоороо оёгдохо байна. Энэнь гуталнуудые нилээн бүхэ, гоё һайхан болгохо юм. Гуталнуудай бүри ялагар гоё байха хэрэгтэ саашадаашье ехэ анхарал табигдана.

Асуудал. Таахада, худалдаа наймаанай материально-техническэ үндэһэ һууришье хубилхань ёһотой?

Харюу. Арадай хэрэглэмжын улам ехэ болодог эд бараае худалдахын тула худалдаа наймаанай предприятинуудые үргэдхэхэ, худалдаа наймаанай арга методые, түхэл маягые улам һайжаруулха шухала болоно. Манай магазинууд, столово, кафэнүүд худалдаа наймаае культурна һайнаар хэхэ гэдэг эрилтэ хангаха зэргэтэй. Саашадаа холодильнигуудые, база, складуудые бүри олон болгохоор хараалагдана. Мүнөө үедэ РСФСР дотор 230 мянган магазин бии, харин ойрын арбан жэл соо тэдэ 320 мянга болохо юм.

Һаяын табан жэл соо 4450 мянган дүрбэлжэн метр талмайда складуудые бариха, 1.700 мянган тонно хартаабха, огородой эдеэ, жэмэс хадагалха хранилищануудые бии болгохо гэжэ хараалагдана. Холодильнигууд нилээд олоор бүтээгдэхэ юм.

Асуудал. Худалдаа наймаанай түрүү зэргын ямар арганууд мүнөө үргэнөөр хэрэглэгдэжэ байна хаб?

Харюу. Наймаалагшагүй магазинууд бүри олон болохо байна. Иимэ аргаар хүдэлмэрилдэг газарта магазинууд эд бараа 1,5—2 дахин ехээр худалдана, худалдаа наймаанай гаргашанууд бага болоно. Эгээн һайн юумэнинь гэхэдэ, худалдан абагшад өөртөө хэрэгтэй юумээ абахадаа нилээд бага саг гаргана.

Мүнөө үедэ эд бараа худалдаха шэнэ аргануудые 15 мянга шахуу магазинууд, отдел, секцинүүд хэрэглэнэ.

Зүгөөр эдэ шэнэ аргануудай удха шанарыень зарим газарта ойлгожо үгэдэггүй юм. Жэшээнь, Тамбовско, Ульяновска болон Эрхүүгэй областьнуудта иимэ шэнэ аргануудые хэрэглэнэгүй шахуу.

Бэлэн орёогоотой эд бараа худалдалга, мүн автомадуудай аргаар худалдалга, эд бараа гэртэ асаралга үргэнөөр хэрэглэгдэхэ байна.

Асуудал. Нийтын эдеэ хоолой саашадаа һайжаруулагдаха тухай та юу хэлэхэ байнат?

Харюу. РСФСР дотор нийтын эдеэ хоолой предприятинуудые үдэр бүри 27 миллион хүн хэрэглэнэ. Долоон жэлэй һүүл багаар тэдэнэй тоо хоёр дахин олон болохо байна.

Һаяын табан жэл соо 36 мянга гаран столовонууд, нийтын эдеэ хоолой бусад предприятинууд байгуулагдаха хараатай. Фабрика, заводуудай шэнэ барилгануудай дэргэдэ нийтын эдеэ хоолой предприятинуудые бии болгохо хэрэгтэ угаа ехэ анхарал табигдана. Нийтын эдеэ хоолой тусхай предприятинууд: сагаан эдеэ, диетическэ эдеэ, блины, сосиска, катлет, пирожки худалдадаг газарнууд олон бии болохо юм. Хүнүүд тэндэ ерэжэ химдаар, түргэнөөр һайса эдеэлээд ошодог болохо байна.

Гэрэй кухнинууд бүри олоор эмхидхэгдэхэ. Тиимэ кухнинуудта хүн зон ехэ дуратай болонхой.

Асуудал. Һуурин зониие эрхим һайнаар хангахын тула Министерство ямар хэмжээ абанаб?

Харюу. Дээрэ дурсагдаһан бүхы хэмжээнүүдһээ гадна, томо томо городуудта худалдаа наймаанай центрнүүд баригдаха гэжэ хараалагдана. 1962—1965 онуудта 15 тиимэ томо предприятинууд байгуулагдахаар түсэблэгдэнхэй. Мүнөөнэй янзаар бүтээгдэһэн эдэ томо предприятинуудта хубсаһа хунар, гутал, бүд, ажаһуудалай электрическэ хэрэгсэлнүүд нэгэ газар худалдагдаха байна. Тэдэнэй тоодо мүн эдеэ хоолой магазинууд, нийтын хоолой предприятинууд, парикмахерска, гутал хубсаһа оёдог, хадхадаг мастерскойнууд байха юм.

Худалдаа наймаан хадаа худалдан абагша промышленность хоёрые холбодог зүйл мүн гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ Д. В. Павлов онсо тэмдэглэбэ. Тиимэһээ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй урда үгаа ехэ, олон янзын зорилгонууд табигдана. Тэдэ хүдэлмэрилэгшэд промышленностиин гаргадаг эд бараанай һайн шанартай, олон янзын байхын түлөө оролдохо, худалдан абагшадай эрилтые шэнжэн үзэжэ, ажалшадые саг үргэлжэ улам культурна һайнаар хангадаг болохо зорилготой.

ВОЛГОГРАДСКА ОБЛАСТЬ. **Серебряковско цементын завод коммунис ажалай предприяти юм. Серебряковско цементшэд долоон жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбые декабриин 17-до дүүргээ. Продукциин өөрын үнэ үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 18 процентээр химдарһан байна. Үйлэдбэрие автомадаар зэбсэглэхэ, оньһожоруулха талаар заводто олон юумэ хэгдэдэг. Галдалгын пеэшэнгүүд энэ жэлдэ автоматическа аргаар хүдэлгэгдэдэг болоһон байна. КПСС-эй XXII сьездын урда тээ эхилһэн ажалай ударна вахтые үргэлжэлүүлэн, цементшэд даалгабариһаа гадуур хэдэн мянган тонно цемент орондоо үгөө. Зураг дээрэ: Серебряковско цементын заводой галдалгын пеэшэнгүүд.**

ТАСС-эй фотохронико.

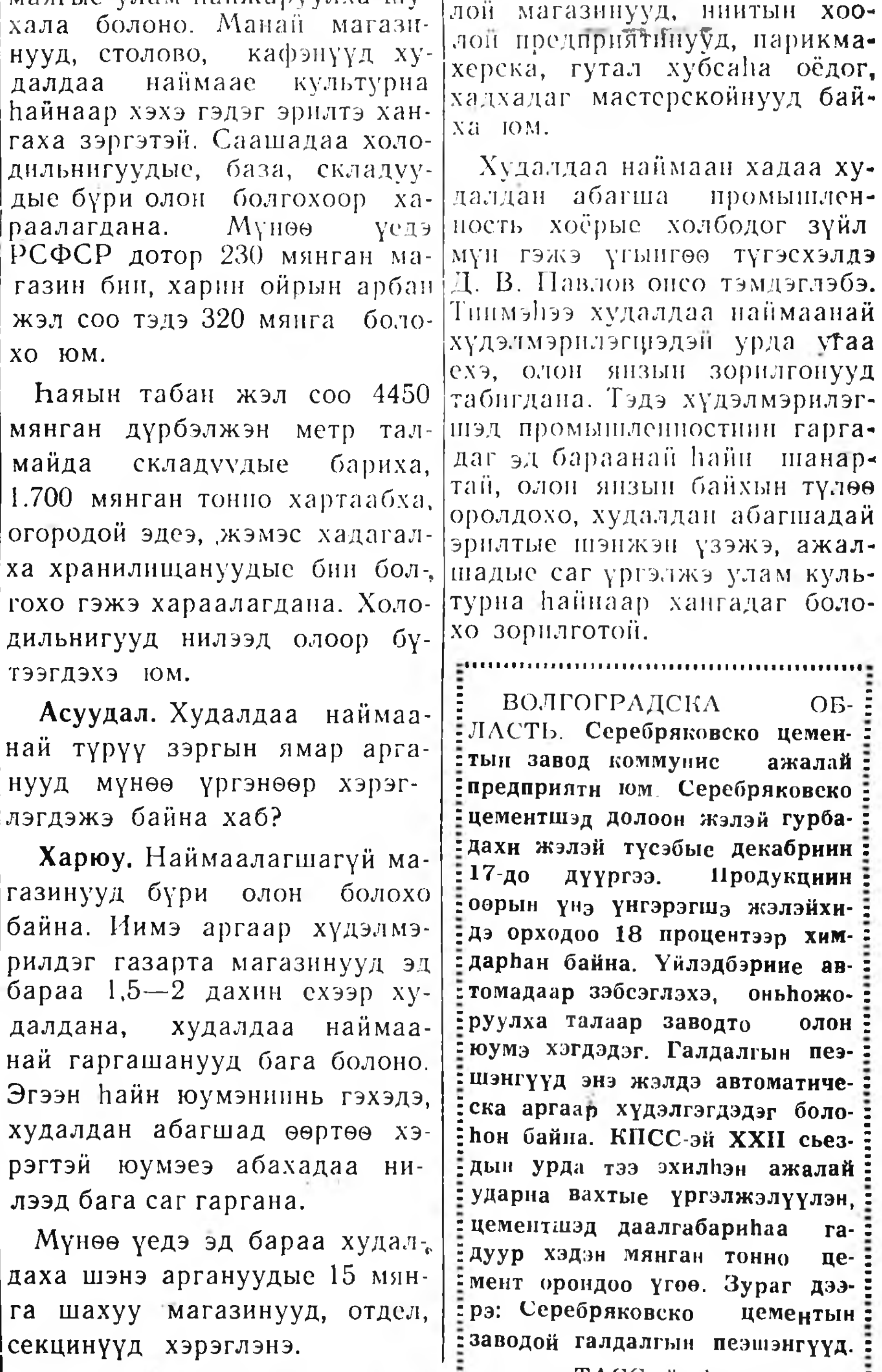

ПВЗ-гэй токарь-карусельщик механо-комплектовочно цехын Иван Кондратьевич Заболотский 1941 оноhоо хойшо заводто хүдэлнэ. Тэрэ халаанайнгаа нормо хододоо 120—130 процент дүүргэдэг. Зураг дээрэ: КПСС-эй гэшүүн, И. К. Заболотский ажалдаа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЭДЭБХИТЭДЭЙ ТУhАЛАМЖААР

Саяанай Хормойдо ажаhуудаг ажалша, малша зон агууехэ партиингаа XXII съездын дүнгүүдтэй, КПСС-эй Программа болон Н. С. Хрущевой элидхэлнүүдтэй танилсажа, тэдэнние үнэн зүрхэнhөө hайшаагаад, хараалагдаhан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө хамсыгаа шамаан оронхой.

Ажалша зоной зориг бүри үргэнөөр бадаруулхын тула партийна организацинууд юу хэхэб, ямараар ажаллаха ёhотойб?

Партиин XXII съездын шиидхэбэринүүд соо эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин талаар партийна эхин организацинуудай, партийна комитедүүдэй үүргые дээшэлүүлхэ тухай гүнзэгы заабари үгтэhэн юм.

Партийна эхин организацинууд ажахын, соёл культурын байгуулалтын тон олон янзын асуудал үдэр бүри шиидхэжэ байдаг. Жэшээ болгон Саяанай совхозой парткомой (секретаринь нүхэр Бальбаров) хүдэлмэри абаад үзээбди. Совхозой ажахын дүнгүүд иимэ байна: 1962 ондо hү худалдаха жэлэй түсэб үшөө сентябрь hарада дүүргэгдээ, тиихэдэ нооhо, үндэгөөршье холо үлүүлэн дүүргэгдэhэн юм. Мяха худалдаха түсэбөө декабрьда дүүргээ. Дээрэ дурсагдаhан амжалтанууд тэнгэриhээ буушоо бэшэ, харин коммунистнуудай эдэбхи үүсхэлээр, оролдолгоор бэелүүлэгдээ ха юм.

Совхозой партком шэнэ онол арга хэрэглэн, ажалшадай дунда ябуулжа байгаа ниитэ-политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэриин хэмжээ эрид дээшэлүүлээ. Түрүүшүүлэй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохын, хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөө, илангаяа коммунис ажалай нэрэ зэргэ олгохын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Партком партийна суглаанай удха шанарые дээшэлүүлхэ талаар ехэ хэмжээ абаа. Партийна суглаан дээрэ ажахын болон соёл культурын шухала шухала асуудалнууд эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэгдэдэг, тодорхой шиидхэбэри абадаг болонхой. Жэшээнь, hүүлэй үедэ «Малай үүлтэр hайжаруулхын талаар юун хэгдэнэб?», «Техникээ зүбөөр хэрэглэхэ», «Коммунист гээшэмнай ямар байха ёhотойб?», «Хүн бүхэнние коммунизм байгуулгада хабаадуулха» гэхэ мэтэ шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Тиигээд суглаанай шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула партком ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулжа байна. Совхозой ударнигууд — кукурузашад: Б. Ш. Потахинов, П. Ж. Аюшеев, Ж. Ш. Ангаев гэгшэдэй дүй дүршэл ганса совхозой бэшэ, харин аймагай бүхы кукурузашадай дунда үргэнөөр тараагдаhан юм.

Түрүү дүй дүршэл совхозой 3-дахи отделенидэ илангаяа hайнаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Отделениин эхин партийна организаци (секретаринь Б. Дармахеев) ажалшадай дунда эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэри hайнаар ябуулдаг юм. Серпуховтоной гаргаhан үүсхэлые Шимкын, фермын hаалишад үнэн зүрхэнhөө hайшаажа, гээдэггшэдгүй болохын тула бүхы хүсөөрөө оролдоно. Тэндэхи Үбэлзөөн-Нугын фермэ түсэбөө hараhаа hарада дүүргэдэггүй байhан юм. Коммунис ажалай нэрэдэ хүртэhэн Шимкын фермын hаалишад тэдэнние шефтээ абажа, түсэб, даабариинь саг болзор соонь дүүргүүлдэг болоо.

Отделениин партийна эхин организациин ябуулhан хүдэлмэриин аша үрэ эли юм: хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха түсэбөө урагшатайгаар дүүргэдэг, совхоз соогоо түрүү зэргэдэ ябадаг байна.

«Сибиряк» колхозой партийна комитедэй (секретаринь нүхэр Тугарин) ябуулдаг хүдэлмэриие мүн лэ магтамаар.

Тус колхознай үнгэрөөшэ жэлhээ эхилжэ туршалгын ажахы болгогдонхой, тиимэhээ тэрэнэй урда тон харюусалгатай зорилгонууд табигдаhан байгаа бшуу.

Мүнөө зарим тэды дүнгүүдые гаргажа боломоор.

Үнгэрөөшэ жэлдэ Түнхэндэ ган гасууртай байбашье, энэ ажахы 5919 га газарай гектар бүриhөө дунда зэргээр 11,5 центнер орооhо, 2919 гектар талмайн га бүриhөө 15,1 центнер шэниисэ хуряажа абаа.

Иимэ үндэр ургаса абахын тула колхозой партком ажалшадай дунда ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулhан байгаа.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ партком олониитые үргэнөөр хабаадуулна. Жэшээнь, эхэнэрнүүдэй совет, үйлсын комитедүүд, арадай дружина, сүүлэй үедэ hайнаар хүмүүжүүлгын болон соёл сурталай хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулдаг болонхой.

Манай райком урда тээнь штатнабэшэ хэдэн инструкторнуудтайл байгаа hаа, түүхэтэ съездын hүүлээр олон янзын ниитын комисси болон таhагуудые шэнээр эмхидхээ. Жэшээнь, хүдөө ажахын таhаг, партиин дээдэ органуудай шиидхэбэринүүдэй хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байhыень шалгаха, партида орохо хүнүүдэй болон зэмэтэй хүнүүдэй хэрэгүүдые шалган хаража байха комиссинууд, партийна эхин организацинуудай дүй дүршэлые тарааха, соёл сурталай болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха советүүд эмхидхэгдээ. Тус комисси болон таhагуудай хүдэлмэридэ 65 эдэбхитэй партийно-советскэ хүдэлмэрилэгшэд, интеллигентнүүд хабаадалсана. Партиин райкомой бюро дээрэ таhагуудые даагшад, комиссинуудай түрүүлэгшэнэр баталагдажа, тэдэнэй түсэб зүбшэгдөө. Олониитэ эдэ комиссинууд түрэл партиингаа табиhан ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэнь партиин райкомдо аргагүй ехэ туhа хүргэнэ.

В. Титов,
КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь.

КУКУРУЗА ГЭХЭДЭ ШЭХЭ ДҮЛИИ

Гараад байгша 1962 ондо республикымнай колхоз, совхозууд кукурузын газарай гектар бүриhөө дунда зэргээр 300 центнерhээ доошо бэшэ буурсагтай набша намаа абаха зорилго табинхай. Тиихэдэ нилээд олон кукурузашад ургасаяа түрүүшынхеэ буурсаглуулжа, тэрэнээ hүн эдеэтэй болгоод абахаар шиидээ.

Энэ нилээд харюусалгатай зорилго байhаниинь хэндэшье мэдээжэ. Үнгэрhэн жэлнүүдэй дүй дүршэлhөө харахада, нэгэшье үдэр гээнгүй бүри намарhаа хойшо тарялан дээрээ наг шэбхэ ехээр зөөжэ, тэндээ шииг нойто hайса бариhан, тарилгадаа hайнаар бэлдэhэн кукурузашад лэ үндэр ургаса абадаг байна.

Гэхэтэй хамта, Бичурын совхозой 3-дахи отделениинхид (эрхилэгшэнь нүхэр Зимирев) урда жэлнүүдтэ кукурузынгаа тарилгада хаhа сагтань бэлдэнгүй, газараа ёhоор үтэгжүүлэнгүй байhанhаа боложо, мүртэй ургаса абадаггүй байгаа. Жэшээнь, нёдондо үбэл кукурузын газарта өөдтэй наг шэбхэ гаргаагүй, харин хабаршаг тээ тэндээ хэдэн тонно үбhэ, hолоомын холисотой нойтон шабааhа адхаа болоод, хүсэд бэлэдхэлшьегүйгөөр яаража, тэбдэжэ байгаад таряа hэн. Тэрэнь баhал ёhоор харууhалагдангүй, буртаг үбhэ, үрмэдэhэндэ дарагдаа hэн.

Теэд отделениин хүтэлбэрилэгшэдтэ үнгэрhэн жэлэйнь алдуу, дутагдалнууд ямаршье hургаал болоогүйнь халагламаар. Мүнөө тэдэнэрэй нэгэниишье кукурузын тарилгада эртээнhээ бэлдэхэ, тарялан дээрээ наг шэбхэ зөөхэ, саhа тогтоохо тухай hаналаа табинагүй. Юрэдөөл «шэхэ дүлии, нюдэ балай» hуунад. Ядахын сагта кукурузашадайнгаа звенонуудые хүсэд бүридхэхэеэ яана гээшэб? Тииhээ тиитэрээ отделениин агроном нүхэр Мухин юу бодожо байнаб? Гайхалтай. Сибириин шэдитэн гэжэ суурхаhан түрүүшүүл Алексей Лисичников, Радна Гонсорунов болон бусадай дүй дүршэлые кукурузашадайнгаа дунда нэбтэрүүлхын түлөө оройдоошье оролдоногүй.

Саашадаа энэ янзаараа hанаа амархан hуубал, кукурузынгаа урэhэ баhал хүсэд утэгжүүлэгдээ-уhалагдаагүй газарта тарижа, хосороохонь холо бэшэл. Энэ асуудалда бодото анхарал хандуулхаар болоо гэжэ hанагдана.

И. Ткачев,
хүдөөгэй бэшэгшэ.

АЖАЛАА ШЭНЭЭР ЭМХИДХЭЭД БАЙХАДАА...

Тараан ажалай бригадануудай зарим дүнгүүд

Орооhо таряа болон тэжээлэй бусад ургамалнуудые абаха хэрэгтэ хүсэнэй ямараар гаргагдажа байhан хараада абтаха ёhотой. Юуб гэхэдэ, техникэ, зэмсэгүүдые бүтээсэтэйгээр ашаглажа, ажалаа зүбөөр эмхидхээ hаа, абтаhан продуктнуудай өөрынь үнэ сэнгые нилээд химдаруулха болонобди.

Бодоодшье үзэхэдэ, нэгэ хүнэй гараар бүтээгдэжэ байhан юумэ хэзээдэшье шанартайгаар хэгдэhэн байдаг. Жэшээлхэдэ, тараан ажал дээрэ тусхай звенонуудые эмхидхээд, ажахын тоосоондо оруулхада ажал хүдэлмэриин бүтээсэ ехэ болоно. Ажалай эмхидхэлые hайжаруулхын тулада манай совхозой дүрбэн бригадануудта оньhожоруулагдаhан 7 звено эмхидхэгдэhэн юм. Звено бүхэндэ 12—16 хүн ажаллана. Тус тустаа 3—4 «ДТ-54» трактор, тэды комбайнууд болон бусад зэмсэгүүдтэй. Мүн 800—1200 гектар хүрэтэр тарялангай газар даалгагданхай. Звенонууд хүдэлмэриин түсэбтэй: ямар хүдэлмэри хээд, хэды түлөөhэ абаха, техникэ, зэмсэгүүдые заhабарилгада, горючи тоhо гаргашалгада болон бусад ажалда мүнгэ зөөриин хэды гаргаша хэгдэхэ хараалагданхай. Ажахын тоосоондо ороhон звенонууд абаhан продукцинга сэнгээр түлөөhэ абадаг болоходоо, хүн бүхэн газараашье шанартайгаар хахалдаг, ямаршье хүдэлмэри саг болзор соонь дүүргэхые оролдодог болонхой. Урданьмеханизаторнууд газар хахалжа гү, али таряа хуряалгада ябажа байхадаа хүдэлмэреэ тиимэшье hайн шанартайгаар бүтээхые оролдодоггүй hэн.

Тараан ажалай тиимэ бригаданууд абаhан центнер таряанайнгаа түлөө 1 түхэриг 60 мүнгэн түлөөhэтэй. Теэд жэлэй тоосоон гаратар тэрэнэйнь 90 процент түлэгдэдэг юм. Хэрбээ бригадануудай хараалhан түсэбөө үлүүлэн дүүргээ hаань, тэдэниие урмашуулхын зорилгоор түсэбhөө гадуур абаhан таряанайнь 30 процент (худалдаанай сэнгээр мүнгэндэ оруулаад) түлэгдэнэ.

Үнгэрhэн жэлдэ шэнэ гуримда ороhон олон звенонууд ажалаа hайнаар эмхидхэбэд. Орооhо таряанай баян ургаса абахын тула тарилгаяа богони болзорто үнгэргэhэн, тарялангаа 15 процент хүрэтэр ургэдхэhэн байгаа. Зарим звенонууд полинууд дээгүүрээ самолёдоор хоро сасуулжа, буртаг үбhыень үгы хэлгэhэн юм.

Жэлэй дүнгөөр совхозоймнай түрүү механизаторнууд нүхэд А. Соковиков, В. Фомин, О. Гомбоев гэгшэдэй звенонууд ехэ амжалта туйлаба. Ган гасууртай, хэды бэрхэшээлтэй сагай тудабашье ажалаа hайнаар эмхидхэhэн байха юм. Дурсагдаhан звенонууд түсэбөө дүүргээ. Бүхы тарялан дээрэhээ дунда зэргээр гектарай 9—10 центнер таряа хуряагаа. Тиихэдэ нүхэр Гомбоевой даадаг звено 600 гектар дээрэhээ га бүриин 11,5 центнер гэхэ гү, али бүхыдөө 7 мянган центнер шэниисэ хуряагаа. Тус звеногойхид ажалайнгаа гаргашые нилээд хороожо, абтаhан центнер таряанайнгаа өөрынь үнэ сэнгые 3 түхэриг 10 мүнгэндэ оротор химдаруулаа.

Байгша ондо ажахын тоосоондо ороhон звенонууд хүдэлмэреэ хубилгаха, гансашье орооhо таряа бэшэ, харин силостэ хуряагдадаг ургамалнуудые таридаг болохо байна. Тиимэ звенонуудта кукурузашад оролсохо, тараан ажал эрхилэгшэдтэй кукуруза тарилсажа, хуряажа абаха юм. Тиихэдэ хартаабха, сахарай свёкло болон тэжээлэй бобы ургуулха. Паарай газарые саашадаа хороожо, пропашной ургамалнуудые тарилсаха, тиигэжэ тарялангаа зүбөөр хубаарилха болоно.

Оньhожоруулагдаhан звенонуудые эмхидхэжэ ажахын тоосоондо оруулхада ашагтай, олзотойшье. Ажабайдал дээрэhээшье харахада, энэ арга үргэнөөр хэрэглэгдэхээр. Тиигээ hаа колхоз, совхозууд табиhан зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ, хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса абаха аргатай болохо.

Э. Ранжуров,
Кяхтын аймагай Кударын совхозой экономист.

— Аюша, ма... шан боложо... Үнэ hааж... наш,— гэжэ... дүүргээд, ху... техникумдэ ор... Аюша Батор... даагша хандаа...

Түнхэнэй «В... яны» колхозо... дуталдаа бай... дээ, комсомол... жа, хүлгаата... дабагүй. Тэрэ... жэл болохоо...

Мүнөө оролд... хүбүүн фермы... лишадаа нэгэн... хой. Хэрбээ 196... бүриhөө 1600 л... hан байбал, ун... дэ тэрэнээ 2 м... хүрөө.

— Түрүүшэ... болоод байхад... шэнги, хүндэшэ... Мүнөө эдэ бо... дабагдаа,—гэжэ хүбүүн энеэбхилн... на.

Зураг дээрэ: ... ров.

С. Балд...

КОММУНИС ШЭНЭ ШАНАР

hАЙХАН СЭДЬХЭЛ

Зураглал

Зэргэлүүлэн тодхогдоhон станогуудай жэгдэхэн абяан нрагуу хүгжэмдэл жэнгинэн, үнгэ бүриин сэмбэ нэхэгдэжэ, аалиханаар нугаралдан эбхэгдэнэ. Тэрээниие харахада, өөрөө бүтэжэ байhан юумэндэл үзэгдэнэ. hаруул уужам цех соо габшагай ажалай габьяа зэдэлэн, хүнэй сэдьхэлые баяраар халяана.

Ажал хүдэлмэриин иимэ бусалаан соо юрын хүнүүдhээ юугээрээшье илгардаггүй, даруу түбшэн зантай мэргэжэлтэл өөртэнь даалгагдаhан ажалые юунhээшье хүндэтэйдэ тоолодог, түрэл арадтаа, Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэдэг. Тиимэ хүнүүд тухай улад зоной дунда иигэжэ мэргэнээр хэлсэдэг:

—«Анхаралтай ябажа абгай гүүлэхэш, ажалдаа шалгаржа баатар болохош». Нээрээшье, тиимэ хүнүүд hүүлэй hүүлдэ хүндэтэй хүдэлмэришэд, алдар солотой мэргэжэлтэд болоhон байдаг. Одоол тэдэнэй нэгэниинь Улан-Удын нарин сэмбын фабрикада ажалладаг мастерай туhалагша Анатолий Петрович Попов болоно. Тиигээд станок бүхэнөө эрхим hайнаар тааруулжа хүдэлгэдэг, «оньhото техникын оншыень олоhон алтан гарта» гэжэ алдаршанхай.

1948 оной сентябрь hарын нэгэ үдэр. hаял арбан долоотой болоhон Толя хүбүүн сэмбын фабрикын дирекцидэ хандаhан юм. Директорэй таhалга соо ороходонь, хүн зон олон, шухала асуудалнуудые шиидхэжэ байгаа бэлэй. Үншье болонгүй директор Толя хоёр үлөөд:

— Зай, хүбүүн, ямар хэрэгээр ерээбши?— гэжэ директор асууба.

— Намайе ажалда абыт гэжэ гуйхаяа ерээб,— гээд харюусаба.

Фабрикын директор столойнгоо саанаhаа бодожо, Толиин урдаhаа сэхэ хараад:

— Ши, хүбүүн фабрикада юу хэжэ шадаха гээшэбши, байза, ямаршье мэргэжэлгүй байнаш,— гэбэ.

Толя зүрхэнэйнгөө хэды түргөөр сохилбошье, зүрхэлжэ, зүрхэлжэ:

— Ямаршье ажалда абаа hаатнай, шудалха, мэргэжэхэ гэжэ оролдохолби,—гэбэ.

— Ямаршье ажалда гэнэ гүш?..—гээд директор Анатолиие түрүүшынхеэ хараhан шэнгеэр шэртэбэ.

— Би ямаршье hаа ажалда хүдэлхэб. Үнэн сэхээ хэлэнэб. Эжы, абаhаамниишье асуугыт?—гээд Анатолий бүри сухариха хэбэргүй байба. Ехээр сэдьхэлээ хүдэлhэндөө халуудажа, хамар дээрэhээ хүлhэ бушхуулан байhан Анатолиие харахадаа, директор дахин hуугаад, хургануудаараа стол тоншожо торшогоцуулан, энэ хүбүүе ямархан ажалда оруулха гээшэб гэжэ шэбшэhэн янзатай, түр зуура бодолгото болоhоной удаа:

— Сэмбэ нэхэдэг цехтэ мастерай туhалагшын хажууда хүдэлөөд туршыш даа,— гэбэ.

— hайн даа,—гээд Анатолий тэндэhээ гарахадаа, хүлэйнгөө газарта хүрэhыешье мэдэхээр бэшэ хүхюутэй, гүйдэлөөрөө шахуу ошобо.

Олон үгэ дуугардаггүй, хирүүшэг зантай Анатолий ехэ шиидэнги, нэтэрүү хүн байшоо. Энээн тухайдань фабрикын парткомой секретарь Мария Григорьевна Семенькова иигэжэ хөөрэнэ:

— Сэхыень хэлэхэдэ, Анатолий Попов шэнги хүнүүд үсөөн ушардаг. Юуб гэхэдэ, сэмбэ нэхэдэг станогые эрхим hайнаар мэдэжэ, дүүрэн хүсөөрнь хүдэлгэхын тула нилээд оролдолго гаргаа юм. Энэмнай ажаллахадаа абьяастай, hаатаха hамшахые мэдэдэггүй, ехэл шэн бэрхэ хүн даа.

Теэд парткомой секретариин, хани нүхэдэйнь иимэ үндэр сэгнэлтэ гэнтэ тэнгэриhээ буужа, газар дороhоо гаража ерээгүй. Анатолий Петровичын үнэн зүрхэнhөө оролдосотойгоор ажаллаhанай аша үрэ болоно. Сэмбэ нэхэдэг станок бүхэнэй хүдэлхые абяа шэмээгээрнь мэдэжэ байдаг, бэрхэ врачын үбшэн хүнэй сээжэ зүрхэ шагнаад тодорхойллогтол. Эндэ оройдоо зургаан hара шахуу хүдэлөөд байхадаа, сэмбэ нэхэдэг цехын мастерай туhалагша болоhон юм. Энэ тушаалай гол үүргэнь гэхэдэ, сэмбэ нэхэдэг юhэн станогые даажа абаад, технологиин ёhоор тодхожо хүдэлгэхэ уялгатай. Ямар нэгэн станогой эбдэрээ hаань, түбхын түрүүн хэмжээ абаха ёhотой. Энэнь ехэл харюусалгатай үүргэ байха. Тиимэ дээрэhээ Анатолитой суугтаа ажалладаг Сергей Щитов нэгэтэ хүдэлмэриин халаанай hүүлдэ нүхэртөө иигэжэ хэлээ бэлэй:

— «Анатолий, шамайе тон түргэнөөр мастерай туhалагша болгобо гээшэ. Сэхыень хэлэхэдэ, шамда ехэл харюусалгатай хүдэлмэри даалгагдаа. Теэд ши фабрикын дирекциин энэ найдабариие хэр дүүргэжэ шадаха хүмиин». Аха нүхэрэйнгөө шэрүүшэгшье hаа, удхатай hануулгые ойлгожо, шадабаритай мэргэжэлтэ болохын тула олон юумэ мэдэхэ, техническэ мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ ёhотойб гэжэ hайн мэдэрээ hэн.

— Нүхэрэйнгөө тэрэ шүүмжэлэлые мүнөөшье hанаандаа оруулагшаб,—гээд Анатолий Петрович үнихэн үнгэрhэн юумые баяртайгаар дурдадаг.

Түрүүшынь жэлдэ элдэб бэрхэшээлнүүд тохёолдолог, тиигэхэ ёhотойшье байгаа. hара, жэлнүүд хойно хойноhоо үнгэржэ, залуу хүдэлмэришэнэй арга хаба арьбадаад, урдань хүндэ байhан хүдэлмэри мүнөө хүнгэшэгөөр бүтэдэг болоо. Анатолий Петрович сэмбэ нэхэхэhээ гадна, мүн нооhо ээрэлгын болон бусад орёо нарин станок, машинануудые тодхохоло эдэбхитэйгээр хабаададаг. Али нэгэн машина гү, али станогые заhабарилжа тааруулха хэрэгэй гарахада, цехынь начальник ходол Поповто хандадаг юм.

— Анатолий анхан фабрикада ажаллажа эхилхэhээ угаа шадамар, hүбэлгэн бэрхэ байhан юм,— гээд нүхэдынь магтана.

— Коммунизм гээшэ олон миллион ажалша зоной үнэн сэхэ ажалаар байгуулагдаха общество мүн гэжэ түрэл партиимнай XXII съездын баталан абаhан Программа соо хэлэгдэhые үдэр бүри hанан ябажа ажаллаха ёhотойбди, —гээд Анатолий Петровичын хөөрэхэдэ, мүнөө үеын түрүү хүнүүдэй түхэл шарай тодорно. Эдэ үгэнүүдые 1961 ондо туйлаhан ажалайнь амжалта гэршэлнэ. Нүхэр Попов өөрынгөө даадаг 9 станогой hааталгые эрид хороогоо (фабрика дотороо 1,2 процентээр хараалагдаhанай оронд 0,32 процент хүрэтэр бага болгоо). Тиигэhэнэй ашаар Анатолий Петровичын даадаг станогуудай хүдэлмэриин үдэрэй туршада тус бүридөө 25 метр сэмбэ нэхэхэдэнь, ондоо тиимэ станок дээрэ 22 метр нэхэнэ. Ондоогоор хэлэбэл, тэрээндэ даалгагдаhан станогууд үдэр бүри 27 метр сэмбэ түсэ... нэхэд... Энэнь н... най эндэ бэшэ, м... соохи сэмбын фа... туйлагдажа байhа... дүршэлэй нэгэн б...

— Урдишалан т... гахада, Анатоли... онол арга жэлэй ... сэбhөө гадуур 250... бэ нэхэхэ арга о... фабрикын директ... Павловна Альцма...

—Анатолий Пет... аргаар ажалдаа... туйланат?—гэжэ а...

— Хүн эхэhээ... ухаатай, юумэ бү... даланхай байдагг... Ажаллахал хэр... бүхэн оролдолгын... хэлсэдэг бэзэ,— г... садаг. Нүхэр П... ниинь гэртээ ерээд... гэдэ хабаатай ба... шье олон янзын... ходо уншадаг.

Совет үеын ту... өөрынгөө амжалт... гаа амарангүй, ... ажалладаг нүхэдтэ... далаараа туhал... мэдээжэ. Ажалай... hалбариие түрүү ... галсаhан хүнүүдэй... лые арад зомнай х... дэлжэ, магтажа ... юм. Түрүү хүдэлм... хэр Попов энэ оно... 10-hаа эхилжэ hай... фабрикын эгээн ... участогта (мастера... шa Юрий Хаимов... даажа байhан) 9 ст... нан хаража хүдэл... халаанай туршада ... дөө минил 17 метр ... дэг байhан аад, ... метртэ хүрэтэр дэ... Ю. Х. Гриф А. ... харьяата бүлэг с... даажа абаад, түрү... алли бүтээсэтэйгэ... нэ. Нүхэр Попов hа... түхэриг салин аба... раа 80 түхэриг сали... тогта hайн дураар... бусад хүдэлмэришэ... нис жэшээ харуула...

Манай республи... түрүүшын коммуни... предприятиин—нар... фабрикын 1961 онд... хэхэ түсэбөө нэрэтэ... гоор дүүргэжэ, ... гадуур 40500 гаран... бэ нэхэhэн амжалт... лий Петрович Поп... бухэриг бэрхэ, эсэш... гүй оролдодог хүнү... шагай ажалай үрэ...

— Түрүү hуурял... тугаа хэндэшье ү... найдамтайгаар ... ряад, бүри хурдан ... урагшаа лабшахаб... Анатолий Петрович... гөө дүүргэхэдэ, це... шын халаан үнихэ... хэй байба.

Мүнөө сагай суу... дэй нэгэн, ажалай... Анатолий Петрович... ехээр суурхахань да...

Д. ШАГД...

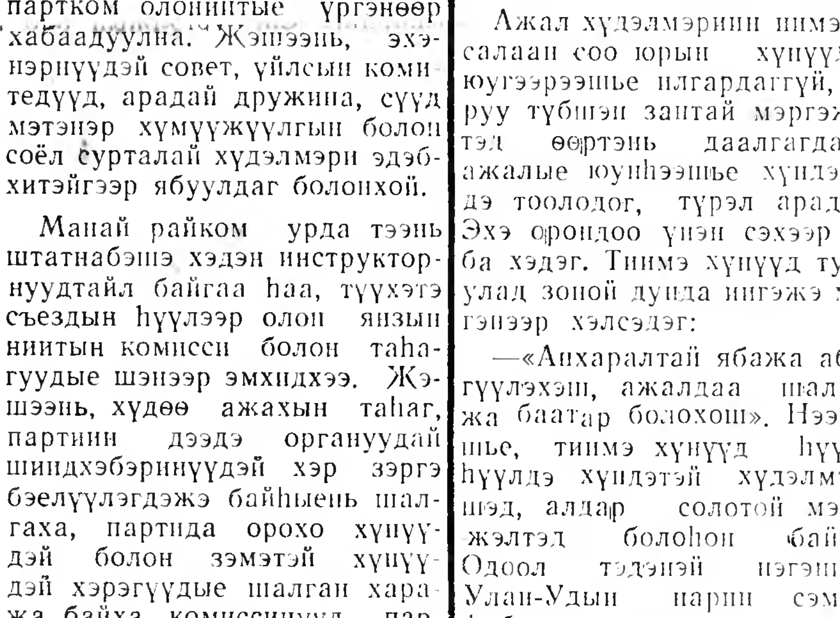

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мастерай туhалагша Анатолий Петрович Попов бригадынгаа сэмбэ нэхэгшэ Екатерина Георгиевна Шумиловатай хөөрэлдэжэ байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

...ЛЫН КУРУМКАНДА

...хюрөөгэй шүдэ- ...арзайһан орой- ...шулуун хада- ...н, Курумканай ...һүртэйгөөр лүн- ...э хадануудай ...н оройнуудынь ...агданхай юумэ- ...наранда ялал- ...үнэй дура сэдь- ...юм. Эльгэн шу- ...сэлиһэн эдэ ха- ...н багаар хаха ...дын шулуунай ...аян хүүен урда- ...рхон жалга ган- ...һубадалнуудые ...үргэн таляан мү- ...ужа талын дун- ...мүнгэн сахариг ...румкан нютагай ...абилуулна.

...бахана тулгаһан ...эр үльгэр түүхын ...уудай хоорондо, ...тэн, уула хада- ...айгаа энэ Гаарга ...то эрьедэ бариг- ...д модон гэрнүү- ...а машинамнай ...шобо. Газаагуур ...им хүнүүд шэнэ ...е хараха һанаа- ...тээшэ сугларжа ...

...йн амаржа байна ...ашинаһаа буужа ...д «мэндэ» гэхын ...идэ хандан асуу-

...аа, бараг!— гэжэ ...аншан харюуса-

...эн улад машина- ...раа хөөрөө зугаа- ...танилсажа захал-

...э харана гүт?— ...бэрөөр түшүүлээ- ...хоёр-гурбан тая- ...аршаанай дирек- ...амаганов заажа, ...түхэреэн нюдэеэ ...энеэбхилбэ. —Хүл ...кэ, таяг тулууртаа ...онууд ерэһэн аад, ...«зэбсэгүүдые» ...ибашадаг анхайл

...һайн аршаанние ...олгожо, барилга ...һэргээбэлынь ...дхатай байгаа, — ...татаһан толгой- ...энэ.

...ь эндэтнай ямар- ...а байгаагүй юм. ...олхоз тогтоһонһоо ...ада ороход гэр, зо- ...байра, столово, ма- ...ин барилгануудые ...гээшэбди, — гэжэ ...р Хамаганов хөө-

...ь зон мэдэдэггүй ...э гү? —гээд зарим ...хобо.

...э мэдэхэгүй һэм. ...Гаарагадашни улад ...аггүй байхада нэгэ ...мниган буга алаад, ...һыень энэ халуун ...шни болгожо эди- ...сэдэг юм,—гээд үр- ...и һахалаа эльбэн ...гэ үбгэжөөл шог

...зоной хөөрэлдэһөөр ...йто хабсагайн ара ...ал наран һэмээхэн ...нхой, тужа тайга ...сохигдон далай мэ- ...байба. Мүнөө хөө- ...айһан зон, колхозой ...онишод, һаалишад, ...ерэһэн элдэб ажал- ...өөрэн үдэшын хоол ...столово тээшэ һуба- ...ахалаа һэн.

...литай хара бүргэд- ... юумые оройдоо ...эрид үндэр хабса- ...е үдхэн тужа хүб- ...хые нюдөөрөө шэр- ...рээ шагнажа яба- ...өө хүлеэжэ гээгдэ- ...эн ехэ нюдэтэй, ха- ...райтай хүн:

— Байза, тамнай яаба гээшэ һэмта?— гээд нүхэрэйнгөө толгойдоо шэбшэжэ һууһан бодол таһалдуулба.

Тэрэ хүнэй аргаахан эрьежэ харахада, мүнөөдэр замдаа танилсаһан нүхэрһөөн бэшэ хүн хажуудань харагдабагүй.

— Тэхэлээн Занданович, юун тухай асуунат?

— Би, нэрыетнай мартаад байнаб. Асууха, һураханшье аягүй, теэд...

— Бабуу... Жалсанов Бабуу гээшэлби даа...

— А-а, тиимэ-тиимэ! Бабуу Жалсанович, тугаар яаба гээшэ һэмта?

— Яаһан хүнбиб?—гээд Бабуу Жалсанович шангаар энеэжэрхинэ.

— Могойһоо айдаг хүмби гэжэ байгаад, бидэнээ мэгдээбэлта...

—Мэдэнэ гүш, Тэхэлээн? Би Баргажан нютаг түрүүшынхеэ ерээб. «Һайхан байгаалитай, баян нютаг юм» гээд, намтай хамта фронтдо ябаһан нүхэрни, Бархан нютагай хүн хөөрэгшэ һэн. Теэд армиһаа табигдаһаар арба гаран жэл соо Баргажан ерэжэ шадаагүйб. Хүйтэн окоп гэртэй, алюминиевэ манеэрха тогоотой, мохоорхо тамхяа залалсаһаар Берлин хүрэһэн нүхэрэйнгөө саг үргэлжэ урихадань, мүнөө энэ ерээб. Барханаар, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз дээгүүр айлшалааб... Гоёл байна даа!

Бабуу Жалсанович тохоногоо үбдэг дээрээ табин, гарайнгаа альга духадаа тулгажа удаан бодолгото болоно.

— Та хаанахибта? —гэжэ Тэхэлээн энэ шэнэ танилһаа асууба.

— Агын округой, Могойто нютагайб.

—Тухайлаа, тухайлаал һэм! —гээд Тэхэлээн тааһандаа баярлашаба.

— Зон гээшэ сэсэн лэ байна даа. Теэд танаймнай Ага адууһа малаар тон баян нютаг гээшэ аабза? Гансахан танай «Россия» колхоз 50 гара мянган хонитой бшуу...

Ойр зуурын саг соо тэдэнэр абяагүй һуубад. Тэхэлээн гэнтэ толгойгоо эрьен нүхэрэйнгөө нюур руу сэхэ харана.

— Тиимэ бэзэ?

— Тиимэ... Тарбаган хонин хоёр манайшни Агада байхал гээшэ!..

Тэдэ хоёр мүн лэ саг зуура, тус тустаа бодолгото болон дуугай байнад ха.

— Нээрээл баян нютаг гээшэ даа!—Цыденов Тэхэлээн дабхаряатай ехэ нюдэеэ түхэреэн дээрэнь түхэреэн болгожорхёод һууба.

Манай Баргажанние урда сагта сүлэлгын орон гэжэ нэрлэдэг байгаа. 1775 ондо пугачёвско восстанида хабаадалсаһан —Уралай хасагууд сүлэгдэхэдөө манай нютаг түрүүлэн ерэһэн юм. Һүүлээрнь буһалгаа хэһэн полягууд, үшөө хожомынь декабристнууд: Кюхельбекертэн —Михаил болоод Вильгельм... Үшөө һүүлээрнь народнигууд, тэдэнэй хойноһоо революционернүүд, большевигүүд... О-о, тоолохо болоо һаа олон...

—Тэхэлээн Занданович гэнтэ өөрөө мэдэн гэхэдээ хэдэн арбаад зоной урда элидхэл хэлэжэ байһандал шангаар хонхиносо дуугаржа байба. Өөрынгөө шанга абяанһаа аягүйрхэһэн Тэхэлээн халта амяа даран татаад, үлэ мэдэг энеэбхилжэ аргаахан саашань үгэеэ үргэлжэлнэ. — Мүнөө хараад үзыт! Совет засаг тогтоһоор оройдоол 44 жэл болоо! Манай республикын дээдэ һургуулинуудаар, научна институдаар эрдэмэй 200 шахуу доктор болон кандидадууд ажаллажа байна. Харин хаанта Россин үедэ Баргажанда гансахан приходско һургуули бии болоһон байгаа. Энэ хадаа нэгэ баянай өөрынгөө зөөреэр барюулһан һургуули һэн. Мүнөө КПСС-эй шэнэ Программа үзэжэ, шудалжа байхадаа, 20 жэл болоод коммунистическэ общество нюдөөрөө хаража, бэеэрээ хабаадалсахаб гэжэ һанахадаа дуугаржа байһан дуумни шанга болоно.

Зүб даа, хаа хаанагүй совет хүнэй дуун шанга болонхой. Энээхэн долоон жэлэй түсэбэй турша соо манай колхоз, гансахан хонин тушаа хэлэхэ болоо һаа, 80 гара мянган хонитой болохобди. Сэхыень хэлэхэдэ, 200 мянганшье хонитой болоболнай хамаагүй, манай колхозой газар уһан ехэ юм. Агын тала уужам лэ гээшэ!

— Бабуу Жалсанович баһал дорюун хоолойгоор хэлээдхибэ. —Танай нютагайхид, колхознигууд, малшад, һаалишад, һургуулиин һурагшадшье хамаагүй бултадаа ном ехээр уншадаг зон байнат. Дэрээнэй совхозой гансахан нэгэдэхи отделени дээрэхи библиотекэ 6500 хэһэг номтой байна. «Баскетболой бүмбэгэ шэнги хамаг номууднай зоной гар дээрэ ябажа байдаг юм»,— гээд тус библиотекэдэ ажалладаг эхэнэр намда хөөрөө.

— Тиимэ, ном уншадагшье байжа болохо,—гээд Тэхэлээн даруухханаар харюусаба.

«Айлшад орожо эдеэлыт!»— гэһэн абяанай гэнтэ гарахадань, тэдэнэр сошордон гэдэргээ эрьежэ харабад. Тус аршаанай директор нүхэр Хамаганов хөөрэлдөөшэ хоёрой хажууда ерэнхэй зогсобо. Үдэшын боро хараашье һаань, тэрэнэй урихаар энеэбхилжэ байһан шарайнь, жэгдэхэн сагаан шүдэнүүдынь элихэнээр харагдажа байгаа бэлэй.

Үдэр саг ошожол байна. Тэхэлээн Занданович Бабуу Жалсанович хоёр долоо долоо дахин халуун ванна абажа дүүргээ. Тэдэнэй һанаа сэдьхэлнүүдынь хүхюунүүд, ажал дээрээ эсэһэн бэенүүдынь амаржа һэргэнхэйнүүд, солбон хүнгэхэнөөр алхалалдажа ябанад. Абаахай саһан аргаахан уна унаһаар ой модо...

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи хуудаһанда)

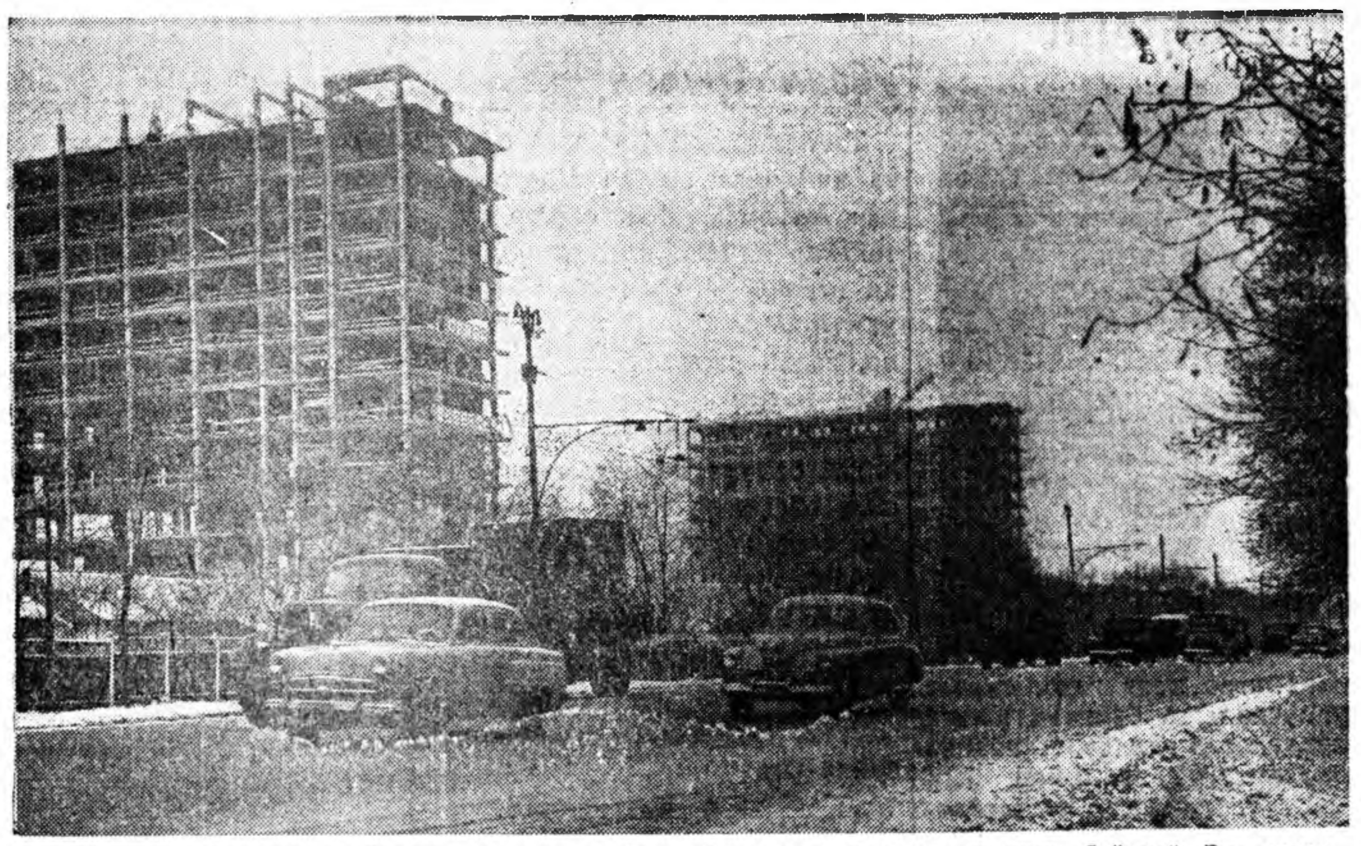

Ленинградска үйлсэдэ Москвагай аэровокзалай барилга түргэнөөр хэгдэжэ байнхай. Энэ вокзалай барилга ерэхэ жэлдэ дүүргэгдэхээр хараалагданхай. Хабсаргадаг түмэр-бетон хубинуудаар бодхоогдожо байһан гол корпусойнь, гостиницын байшангай түхэл янза элеэр харагдадаг болоо. «Моспроект» гэжэ институдай мастерской соо аэровокзалай проект зохёогдоһон байна. Вокзал хадаа пассажирнуудые бүхы юумээр хангадаг байха юм. Зураг дээрэ: Ленинградска үйлсэдэ баригдажа байһан Москвагай шэнэ аэровокзалай юрэнхы түхэл.

ТАСС-эй фотохронико.

БУРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Тодорхой туһаламжа хэрэгтэй

Түнхэнэй аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Таханов аймагай, сельскэ болон сомоной Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэри тухай асуудалаар тээсгэн республикын Верховно Соведэй Президиум дээрэ тоособо.

Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай ажал-ябуулгые һайжаруулха талаар Түнхэнэй аймагта һүүлэй үедэ яһала хүдэлмэри ябуулагдаа гэжэ тэмдэглэгдээ.

Саг үргэлжын комиссинууд Соведүүдэй сесси, тэдэнэй гүйсэдкомуудай заседани дээрэ харагдаха асуудал бэлдэлгэндэ ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Хүдөө ажахын продуктнуудые элбэгээр абадаг, гүрэндэ ехээр тушаадаг болохо, ниитын адуу малай тоо толгой олошоруулха, һургуулинууд, магазинууд, эмнэлгын болон соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри һайжаруулха талаар абтаһан шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгохын түлөө хүсэл оролдолгоёо гаргадаг, али болохо эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулдаг болонхой.

Аймагай Соведэй хүдөө ажахын саг үргэлжын комиссиин хүдэлмэрие һайшаамаар. Тус комиссиие депутат, агроном А. Н. Стрелков хүтэлбэрилдэг. Имагтал өөһэдынгөө үүсхэлээр тус комиссиин гэшүүд совхоз, колхозуудай малай үбэлжэлгэдэ хэр зэргэ бэлдэжэ байһые шалгаһан, Саяанай совхозой түрүү һаалишан нүхэр Шубинагай дүй дүршэл согсолһон, севооборотой схемые һэлгэхэ, тарялангай талмайн хубаарилгые шэнээр зохёон табиха хүдэлмэрие хүтэлбэрилһэн байна. Гадна энэ комисси хадаа Түнхэнэй сельсоведэй гүйсэдкомтой хамта «Сибиряк» колхоздо хүдөө ажахын выставкэ эмхидхээ, түрүү дүй дүршэлэй байшан бии болгоо һэн.

Аймсоведэй харгы зам барилгын, нютаг тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо, нютагай промышленностиин ба худалдаа наймаанай, соёл гэгээрэлэй, социалис хуули ёһо, ниитын гурим сахиха саг үргэлжын комиссинууд баһал муу бэшээр хүдэлдэг, зарим тэды дүй дүршэлтэй болоо.

Тиибэ яабашье зарим комиссинуудай хүдэлмэридэ горьтойхон дутуу дунданууд ушардаг. Саг үргэлжын олохон комиссинууд ажахыгаа, соёл культурая саашадань хүгжөөхэ, хараалагдаһан түсэб, уялгануудаа һайнаар дүүргэхэ хэрэгтэ олониитэеэ элсүүлжэ шаданагүй, эмхидхэлэй хүдэлмэри биратай ябуулнагүй. Тиимэһээ аймаг дотор үшөөл шиидхэгдээгүй асуудалнууд, элирүүлэгдээгүй арга боломжо бии байһаар.

Зарим комиссинууд, сэхынь хэлэхэдэ, ёһо тэдысэ хүдэлнэ. Жэшээнь, аймагай Соведэй арадай гэгээрэлэй талаар саг үргэлжын комисси өөрынгөө хүдэлмэри миил түсэб табилгаар хизаарлаһан байха юм. Соёл культура болон гэгээрэл болбосоролой комиссишье мүн лэ иимэрхүү байдалтай. Тиигээдшье аймгүйсэдком, тэрэнэй таһагууд ниитын энэ ехэ хүсэндэ түшэглэдэггүй байба.

Аймагай болон сомоной, сельскэ Соведүүдэй саг үргэлжын зарим комиссинуудай хүдэлмэридэ бии байгаа дутагдалнуудые усадхажа, эрид хубилалта хэхэ ёһотой гэжэ Верховно Соведэй Президиум Түнхэнэй аймсоведэй гүйсэдкомһоо эрилтэ хэбэ. Эдэ комиссинуудай үүргэ улам дээшэлүүлжэ, тэдэнэй барагдашагүй ехэ хүсые имагтал партиин XXII съездын хараалһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ зорюулха ёһотой гэжэ аймгүйсэдком уялгалагдаба.

Е. Матушор.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЭ ШЭНЭ КЛУБ СОО УГТАБАД

Закаменай «40 лет Октября» колхозой колхознигууд шэнэ жэлэй балмаскарад һая баригдажа дүүргэгдээд, ашаглалгада үгтэһэн шэнэ клуб соогоо үнгэргөө юм. Шэнэ клубынь 300 хүнэй багтаха залтай, ёохор наадаха, уран һайханай бүлгэмэй, кружогуудай хүдэлхэ тусхай таһагуудтай, библиотекэ, уншалгын залтай юм. Тэрэнь уһанай ууралаар дулаасуулагдадаг.

Колхознигууд шэнэ жэл угталгынгаа, клубаа ашаглалгада үгэһэнэйнгөө һайндэртэ хүршэ колхозуудайнгаа колхознигуудые, Зэдын комбинадай, аймагай эмхи зургаануудай түлөөлэгшэдые уряа.

С. Саянов.

Жэлэй дүн гаргахада

Партиин XXII съездын хүндэлэлдэ үргэнөөр дэлгэрээшэ социалис мүрысөөндэ оролсоһон Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой хүдэлмэришэд ажалайнгаа вахтые үргэлжэлүүлһээр. Долоон жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэһэн тус заводойхид ехэ амжалта туйлана.

Тус заводой хүдэлмэришэд үнгэрһэн жэлэй түсэбһөө гадуур 150 мянган дүрбэлжэн метр шэл үйлэдбэрилхэ даабаряа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн байна.

Абаһан уялгаяа уридшалан дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Александр Иосифович Ступаковой хүтэлбэрилдэг 1-дэхи халаан түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр жэлэй түсэбһөө гадуур 60 гара мянган дүрбэлжэн метр гэхэ гү, али түмэр замай 30 вагон сонхын шэл үйлэдбэрилэн гаргаа. Мүн Александр Филиппович Подойницынай даадаг халаанайхид 52 мянган дүрбэлжэн метр шэл жэлэй түсэбһөө гадуур Эхэ орондоо бэлэглээ. Петр Филиппович Фоминой халаан тэдэ түрүүшүүлһээ ехээршье гээгдэнгүй, жэлэйнгээ даабариие декабриин 2-то дүүргэһэн байна.

Шэл гаргаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байһан тус заводой хүдэлмэришэд долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ бүри эдэбхи ехэтэйгээр ажаллаха зорилготой. Завод ойрын жэлнүүдэй туршада продукци үйлэдбэрилгэеэ 2,5 дахин дээшэлүүлхээр хараална. Энэ зорилгоёо дүүргэхын тула шэнэ түхеэрэлгэ тодхожо, үйлэдбэреэ оньһожоруулна.

Заводой уралан нарижуулагшадай хүсөөр автомат аргаар шэл отолхо шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдоо. Мүн шэл утаашань татаха машинаһаа отолдог столнуудта абаашаха ажал оньһожоруулагдаа. Энэ үйлэдбэрие нарижуулһанай ашаар хүдэлмэришэдэй ажал нилээд ехээр хүнгэн болоһон байна. Гадна 20-ёод хүн сүлөөлэгдэжэ, ондоо ажалда хэрэглэгдэнэ.

Шэнэ түхеэрэлгэ тодхохо, үйлэдбэреэ оньһожоруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Энэ ажал заводой главна конструктор нүхэр Кильдишев, главна механик Кочкин, слесарь Громов, электромонтёр Сахаровский гэгшэдэй хүтэлбэреэр хэгдээ.

И. Храпунов.

Уншагшын һанамжа

ТҮРЭ, ХУРИМ ТУХАЙ ХЭДЭН ҮГЭ

Залуу хоёрые гэр айл болгоходо түрэ хэдэг урдын заншал ямаршье арадта бии гээшэ. Бурят зоной дунда үргэнөөр дэлгэрһэн түрэ, хурим залуу хоёрые гэр айл болгожо, шэнэ бүлые бүхэжүүлэн түбхинүүлхэ зорилготой байһан аад, революциин урдахи хуушан сагта, хоёр дабхар дарлалта доро байха үедөө, эхэнэр хүн наймаанай эд бараан шэнги, өөрын ямаршье мэдэл, эрхэгүй худалдуулжа байһаниинь мэдэгдэнэ бэзэ. Теэд Октябриин революциин ашаар бүхы зон, тэдэнэй тоодо эхэнэрнүүд, бүрин эрхэтэй болоод, урдань үнгэргэгдэдэг түрэ, хуримай ёһо гурим тад ондоо, шэнэ удхатай ба формотой болоо хамнай. Гэр айл болоһон залуу хоёрые түбхинүүлхэ, жаргалта бүлын һуури табилсаха шухала байгаа, байнашье гэжэ һанахаар. Тиихын тула гэрлэхэ хоёр айл болоһоноо үнэмшүүлжэ загсда ороод, үетэн нүхэдөөрөө хамта халуун сайгаа уугаад, хатар наада хээд, баяртай хүхюутэй тарадагынь шэнэ үеын, шэнэ хүнүүдэй һайшаалтай заншал мүн бололтой.

Теэд һүүлэй хэдэн жэлэй туршада зарим газарта шэнэ гуримай, шэнэ түрые архидалгын шалтагаан болгожорхидог ушар али олон үзэгдэнэ. Жэшээнь, Хориин аймагай Хэжэнгэ нютагта хэтэрхэй нобшоор үнгэргэдэг болонхой. Нёдондо зунай үедэ Дээдэ ба Дунда Хэжэнгэ, Худан, Чесана, Сулхара г. м. нютагуудаар хэдэн түрэ болоһон аад, нилээд олон зон шал мяхан болотороо архидажа, 2—3 үдэрэй туршада ажалһаа һамшаһан байгаа. Дээдэ Хэжэнгэдэ һууражалтай Ж. гэгшындэ 70—80 хүн сугларжа, 2 хоногто архидаһан һурагтай. Мүн үнгэрэгшэ намар Сулхара нютагай нэгэ айлай түрэдэ 100 гаран зон сугларжа, хэды хоногто архидахаар үлэ баран, Г. гэгшэ һогтуугаар машинаһаа унажа гэмтээд, нилээд удаан эмшэлүүлжэ эдэгэһэн байха юм.

Тиихэһээ гадна, гэрлэһэн хоёр гэб гэнтэ һүрэг малтай, гэртэ багтахаар бэшэ эд бараатай, мүнгөөр элбэг болошодог байна. Тэрээнһээ уламжалан зарим залуушуул нэгэтэй айл болоо һэмди гээд, һара һарлажа юушье хэнгүй, «өөдөө хаража, үбсүүндээ нелбожо хэбтэдэг» ушаршье үзэгдэдэг.

Иигэжэ дан хэтэршэһэн түрэ, хуримые гуримшуулхаар болоо ха гэжэ һанамаар юм. Энээндэ аха нүхэд, ахай хээтэйнэр, эжы абанарынь анхаралаа хандуулжа, заабари үгэхэ, захадахадань яаха юм.

Илангаяа дороһоо өөлэ үдэжэ ябаһан, һургуулида ороодүй ба һургуулиин наһанай хүүгэдтэ айхабтар ехэ нүлөө үзүүлдэг байна. Нилха ухаатай, олон юумэ удхалжа мэдээдүй аад, мэдэхын түлөө айхабтар эдэбхитэйгээр һуралсажа ябаһан эдиршүүдые болбосоруулан бэлдэнэбди. Тиихэдээ шэнэ ёһоор, шэнэ гуримаар, коммунис шанартайгаар хүмүүжүүлхэмнай элитэ бэзэ. Хуушанай гурим заншалнуудые бэшэ, харин шэнэ удхатайгаар, хүнэй ажал хэрэгтэ, ажаһуудалда туһа хүргэхөөр коммунис ёһо гурим дэлгэрүүлхэ шухала.

Мүнөө колхоз, совхоз бүхэндэ коммунис ажалай бригада хүдэлмэриилжэ, эрхим жэшээ харуулна ха юм. Тэрэшэлэн манай бага хүүгэдээ коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэдэ оршон тойронхи ажабайдалай, ажаһуулалай жэшээ шиидхэхы удха шанартайгаар нүлөөлдэг байна. Тиимэһээ хүүгэдые һайнаар хүмүүжүүлхын тула оршон тойроной байдалые коммунис удха шанартай болгохо ёһотойбди.

Иимэ эрилтэ манай парти, тэрэнэй Программа табина.

Н. Намсараев, багша.

НОМОЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

ҮБГЭН ДУУШЫН ЭДИР СОГТОЙ АЯЛГА

Бато Базароной „Элдин сагай эдиршүүд“ гэжэ шүлэгүүдэй ном тухай

Бато Базароной шэнэ ном соонь иимэ мүрнүүд бии юм:

Түбхинэхэ сагай
Түлэг соогуур туйлаһан
Түрүү арадай
Түүхынь дундуур
нэрлүүлдэг,
Эмхитэй ажалаар
Эхи табиһан хэд һэн бэ?
Эршэтэ хүсэн —
Эхэ оронойм комсомолшууд!

Элдин сагай эдиршүүд — комсомолшууд тухай поэт ямар дулаанаар, юрөөн байжа бэшэнэ гээшэб!

1926 онһоо эхилжэ Бато Базарон олохон шүлэг, рассказууд, пьесэнүүдые бэшээ. Энэ үе соо гараһан «Сэлэнгын үер» (түрүүшынь ном. 1935 он), «Пост дээрэ» (1945 он), «Сэлэнгын үер» (шүлэгүүдэйнь түүбэри. 1957 он) гэжэ номууд соохи олон зохёолнуудынь комсомолшуудта зорюулагдаһан байха юм. Теэд мүнөө үедэ Бато Базарович үбгэн дуушадай тоодо ороһон болобошье (1957 ондо Бурядай олониитэ уран зохёолшын таби наһа гүйсэһэнэй ойе тэмдэглээ һэн), бариһан жолоогоо алдангүй, эдир согтой аялгаяа залуушуулда зорюулһаар. Бато Базаровичые комсомолой ёһотойл поэт гэхэ байнаб.

Хаража үзэел даа. Хорёод онуудта эхилэн бэшэгшэ поэт алибаа ангиин дайсадтай, нюдарган баяшуултай, ламанартай бии шадалаараа тэмсэһэн юм. Ангиин дайсадые тэрэнэй шүүмжэлһэн зохёолнууд «Бурят-Монгол үнэн» газетэдэ хойно хойноһоон хэблэгдэдэг байгаа. Тэрэ халуун хаһа үедэ ном гаргаха тухай бодохо саг сүлөөшье байгаагүй ха: Базароной түрүүшынь ном 1935 ондо, бэшэжэ эхилһээрнь аяар арбан жэл боложо гараһан юм. Энэ ушар олохон юумые гэршэлнэ.

Мүн тиихэдэ, 1926 ондо, «Жабхаланта эдиршүүд» гэжэ залуушуулай ехэл согтой уряал дууе поэт бэшэһэн юм. Энэ дуунь залуушуул урматай дуратайгаар дууладаг байгаа.

Тиихэдэ «Түмэршэ дарханай дууе» хэн мэдэдэггүй байгааб?

Хатуу булад халаажа
Хайлуулха хабатайбди.
Шэрэм түмэр шэрээжэ,
Шэнэхэн эдлэл хэхэбди...

Эдэ үгэнүүдтэнь арад зон өөрөө хүгжэм таарюулаа юм гэжэ хэлсэдэг. Һонор хурсаар, уран баян хэлээр бэшэгдэһэн, найруулгынгаашье талаар орёо бэшэ Бато Базароной шүлэгүүд арадай дунда түргэнөөр мэдээжэ болоо бэлэй.

Түрүүшынь номһоо мүнөөнэйнь номой гаратар нилээд удаан саг үнгэрөө. Теэд поэт Бато Базарон сагай эрилтэһээ гээгдэнгүй, энэ гайхамшаг үе саг соо хэр зэргэ ябалсаа гээшэб?

Энэ асуудалда «Элдин сагай эдиршүүд» гэһэн номынь дүүрэн харюу үгэнэ.

Эндэнь гансашье шүлэгүүд бэшэ, мүн дуунууд, юрөөлнүүд, үхибүүдэй онтохон болон баснинууд оролсонхой. Һонирхолтойшье, хэрэгтэйшье ном болоо гэхэдэ алдуу болохогүй. Номынь «Комсомолшууд» гэжэ шүлэгөөр нээгдэнэ. Поэт богонихон шүлэг соогоо комсомолшуудай түүхые тэдэнэй ажал хэрэг дээрэнь эли тодоор харуулжа үгэнэ. Ленинскэ комсомолой 40 жэлэй ойдо зорюулжа бэшэһэн «Эхир хоёр басагад» гэжэ найруулгань бүришье һонирхолтой. Дурсагдаһан найруулга соогоо поэт эхир басагадай комсомол болоһон түүхые, ажал хэрэгые уншагшадта уран гоёор харуулна. Мүн Бато Базарович бурят залуушуулай түрүүшын фестиваль, һайндэрые магтана, «һиилүүр шэмэг нэмэрһэн, эрэлхэг дорюун Эхэ ороноо» һайхашаана.

Алдартай ашатай,
Арадһаа эшэтэй
Агууехэ Ленинэй партиие

түүрээн магтана, хани барисаан тухай хонгёо хоолойгоор дуулана; замбуулинда анха түрүүн аяншалһан Юрий Гагаринние юрөөнэ, «үбгэнэй үльгэр, онтохон барагдахагүй» гэжэ байгаад үхибүүдтэ һонирхолтойгоор хөөрэнэ, басниннууд соогоо һалан, һогтуу, хулгайша этэгээдүүдые хурса шангаар шүүмжэлнэ.

Иимэл даа поэдэй шэнэ ном.

«Элдин сагай эдиршүүд» гэжэ номынь залуу уншагшадта бүришье туһатай байхань лабтай.

«Дуунай һайндэр» гэжэ шүлэгөө поэт тон зүб иимэ үгэнүүдээр дүүргэнэ:

...Эдир согтой
Эдэ олоной зугаада
Элдэб яһанай
Энгэй арад һэгшэнэ.
Ерэхэ сагай
Ехэ замайнь уужамда
Баяр хүргэн
Баралха юрөөл шэбшэнэб.
Уужам нютагай
Уран гоёор шэмэһэндэнь
Урмашан хүхеэд,
Урагшаа холуур шэртэнэб.
Улам ураар
Угалза гарган бэшэхэ гээд,
Үбгэн дууша
Үгэеэ холбожо ядалсанаб.

Энээндэнь иимэ харюу үгэхэ хэрэгтэй гэжэ һананаб: Хүндэтэ Бато Базарович! Коммунизм байгуулагша манай гайхамшаг комсомолшууд тухай, арад тухай эдир согтой аялгаар, улам ураар угалза гарган бэшыт!

В. Бильдушкинов.

...итриевна Буршина мя... комбинадай банка ...н 20-доху жэлээ хүдэл- ...ис мү- ...эдэбхитэйгээр хабаадал- ...бүхэнэйгөө нормые ...дүүргэдэг. Зураг ... Д. Буршина ажаллажа...

...БАЛДУЕВАЙ фото.

БҮХЭШҮҮЛЭЙ БАРИЛДААН

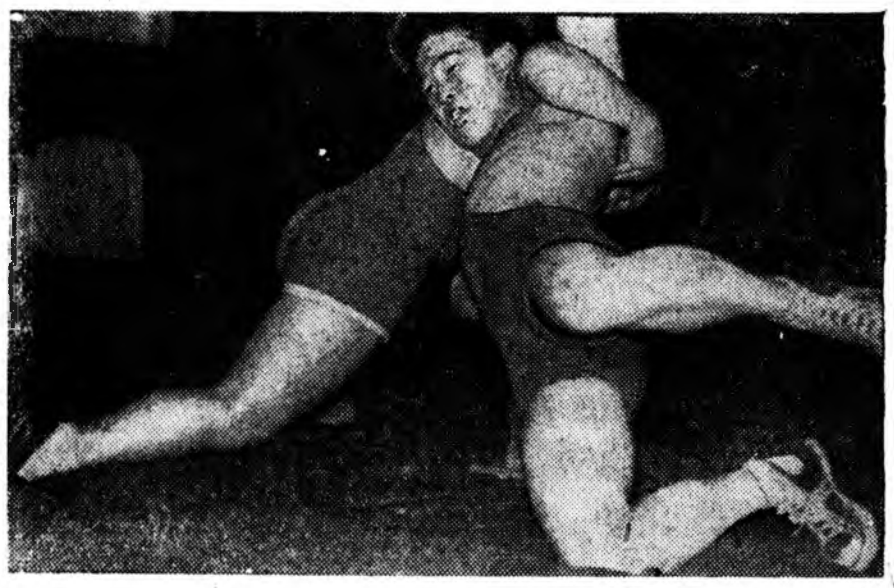

Һонирхолтой энэ спортоор хоёр институдай хоорондо һаяхан мүрысөөн боложо дүүрээ. Мүрысөөндэ 22 барилдаашад хабаадалсажа, өөһэд өөһэдынгөө институдай нэрэ солые хамгаалаа. Эдэнэрэймнай дунда 1961 ондо Сибирь соогоо эрхимлэжэ, чемпион болоһон барилдаашад Виктор Баймеев, Геннадий Баймеев, Николай Лаврентьев гэгшэд бии.

—Хүнгэн шэгнүүртэн—Андреев (хүдөө ажахын институт), Баймеев (багшанарай институт) гэгшэд дуудагдана, — гээд судья соносхоно.

Хараха янзада сэбэр һайхан бэетэй бүхэшүүл дэбисхэр дээрэ гарамсаараа бэе бэедээ хам оролсожо, харагшадые урмашуулма зохидхоноор барилдажа эхилнэ. Барилдаанай дүршэл ехэтэй болоһон Виктор Баймеевынь нүхэрөө дүрбэхэн минутын туршада диилэжэ, түрүүшын очко командадаа асарна. Эдэнэрэй удаа классическа барилдаан эхилжэ, нэгэдэхи разрядай Г. Баймеев хоёрдохи разрядай К. Норбоевтой барилдахаар баһал дуудагдана. Жэмбүүршье эшхэрэгдэжэ, бүхэшүүл өөһэд өөһэдынгөө мэхэ гохо, дүрэеэ буляасалдажа байгаад шанга тулалдаагаа эхилбэ. Алиниинь алин гэшэгүй шадамар бэрхээр барилдажа, тогтоогдоһон саг соогоо бэе бэеэ унагаалсажа ядана, дүн гаргахада Геннадий Баймеевынь нүхэрөө очкогоороо диилэһэн байба.

Эгээн һүүлдэ хүндэ бэетэйшүүл Николай Шокторин (хүдөө ажахын институт), Николай Лаврентьев гэгшэд бурят барилдаагаар мүрысөөгөө эхилнэ. Барилдаанай эхилхэтэй зэргэ добтолжо ороһон Лаврентьевынь баһал диилэнэ. Удаань Николай Лаврентьевэй классическа барилдаа үнгэргэхые арсаһан дээрэһээ Шокторииндонь очко бэшэгдэв.

Нүхэрэй ёһоной уулзалгын дүн гаргахада багшанарай институдай команда 6:3 гэһэн тоотойгоор нүгөөдүүлээ шүүһэн байна.

И. Баглаев.

Зураг дээрэ: Виктор Баймеев Саян Шохоновтой барилдажа байна.

Авторай фото.

Саһаар элбэг үбэл

Шэмэрүүн шанга хүйтэн үдэрнүүдээр элбэг байһан 1961 омнай үнгэрбэ. Илангаяа декабрь һарын һүүлшын арбан хоногто хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр хүйтэржэ, республикымнай газар нютагуудта хүлеэгдээгүй хүйтэн, жабартай үдэрнүүд үзэгдэһэн байна. Арбан хоногой туршада республика дотор дунда зэргээр 27—31, заримдаа—Үдэ, Баргажан голой, Романовка тосхондо 34—36 градус хүрэтэр хүйтэрөө бшуу. Энэнь урда жэлнүүдтэй сасуулжа үзэхэдэ 2—9 градусаар хүйтэн болоһон байна. Тиихэдэ Байгал далайн эрье зубшан—Горячинскда, Сэлэнгын адагта дунда зэргээр 15—20 градус хүйтэн байгаа. Энээнэй хажуугаар һүниндөө хэр зэргэ хүйтэн болоо хаб гээд хаража үзэе. Энэ үедэ республикын урда аймагуудта һүниндөө 36—41, Улан-Удэ, Тарбагатай, Хори, Бичурада—42, Багдаринда—44, Романовка, Баргажанда (Хилгана, Могойто) 45—47 градус хүйтэн болоо. Энэ жэлдэ Баргажанда илангаяа ехэ хүйтэн үзэгдөө. Хүйтэн үдэрнүүдэй хажуугаар бага зэргэ саһан орожо, шуурганһан байха юм. Жэшээнь, Горячинск, Юрөө (Сэлэнгэ), Мухаршэбэр, Баргажанда 6—9 миллиметр саһан ороо. Тиихэдэ намарһаа хойшо ороһон саһые хэмжэхэдэ урда болон түбэй аймагуудта 14—25 сантиметр болоно. Баргажанда урда урдынхиһаа ехэ саһан ороо. Илангаяа таряа таридаг Хилгана, Могойто нютагуудта 27 сантиметртэ хүрэһэн байна. Аймагай түб—Баргажан тосхониие тойрон 53 сантиметр саһан ороһон болоно. Горячинск, Нижне-Ангарскда 44—45 сантиметр саһан ороо. Саһаар элбэг жэл республика доторнай хаа яа үзэгдэдэгшье һаа, энэ жэл хэзээ хэзээнэйхиһээ һонин үзэгдэлтэй.

И. КОТОВ.

Магтаалтай даа, үбгэн Цырен

Тээгдэ тосхоной (Хори) суута ангуушан Цырен Доржиевич Аюшиев наһан соогоо ой тайгаар зайжа, нилээд олон ан гүрөөл бариһан юм. Тэрэ хамта 23 хара баабгай, 28 шоно, хэдэн олон булга, хэрмэ гэхэ мэтые барижа гүрэндөө тушаагаа. Мүнөө 70 гара наһатай боложо пенсидэ гарабашье, өөрынгөө түрэл совхоздоо шадал зэргээрээ туһалжа байдаг.

Үнгэрһэн жэлдэ Цырен Доржиевич 100 гаран бухал эрхим шанартай үбһэ сабшажа сомоод, совхоздоо тушааһан байха юм.

В. Базаржапов.

Нютагтаа суурханхай

Ахын «Коммунизм» колхозой малшан Халзан Хамаевич Мунконов Жаханаа гэжэ газарта нютагай үүлтэрэй 93 толгой хашарагуудые харууһална. Нүхэр Мунконов харууһалжа байһан малаа гарзагүйгөөр ондо оруулха гэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдоно.

Халзан Хамаевич малнуудаа дулаан үдэрнүүдтэ үдэшын харанхы болотор шахуу хагда һайнтай хадын үбэр талаар адуулдаг байна.

— Даажа абаһан малнуудаа һайнаар харууһалжа, хоролтогүйгөөр үбэлжүүлхэб,—гэжэ Халзан Хамаевич найдамтайгаар мүнөө мэдүүлдэг.

Зураг дээрэ: малшан Мунконов.

П. Жужаевай фото.

☆

Үни хүлеэгдэһэн үбэлэй амаралта одоошье эхилээл. Хаанашье ошо, хайшаашье хара — хүүгэдэй хонгёо хүхюун абяан хахинананал. Тэдэнэр амаралтаяа ганса наадаар үнгэргэдэггүй, харин һургуулидаа сугларжа, үльгэр онтохонуудые уншадаг, һонирхолтой үдэшэнүүдые үнгэргэдэг ааб даа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **РСФСР-эй һургуулиин габьяата багша Мария Петровна Андреева (Заиграйн дунда һургуули) амаралтын үедэ һурагшадтаа А. С. Пушкинай үльгэрнүүдые уншажа байһаар харуулагдана.**

Д. ОШОРОВОЙ фото.

☆ ☆

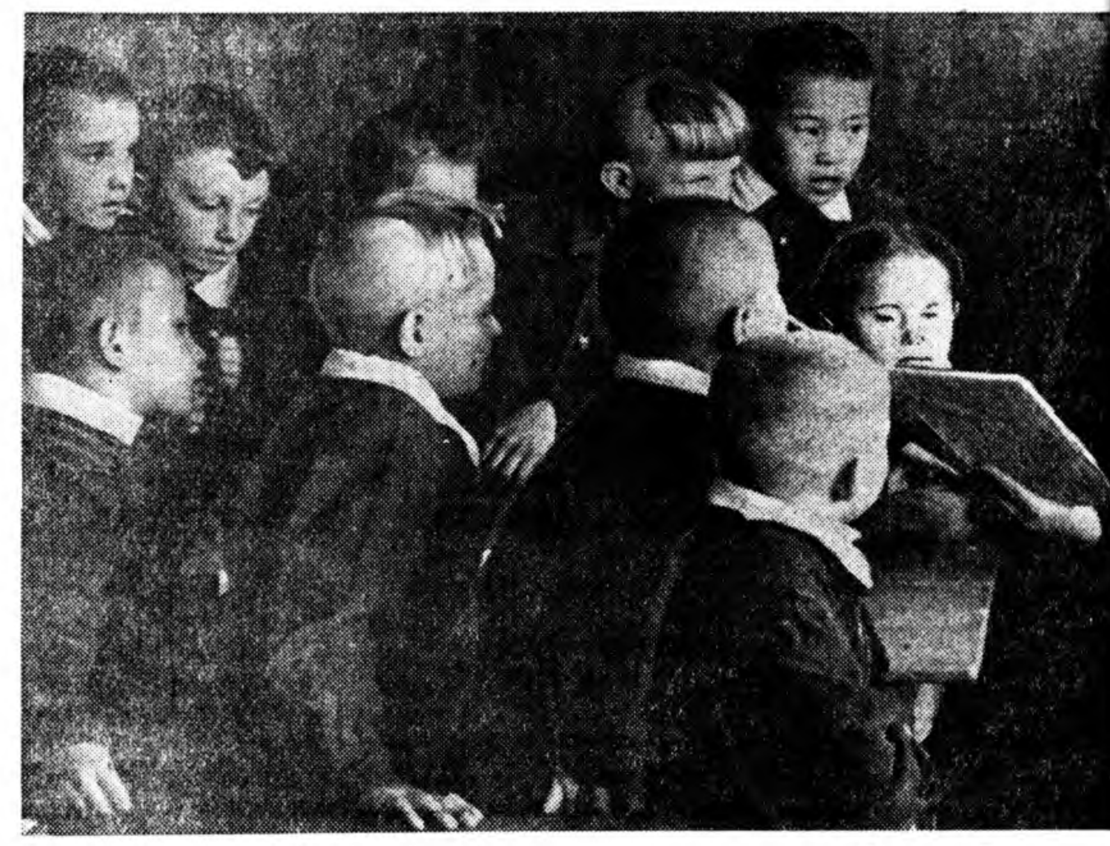

Хилын саанаһаа

А. И. Микоян Будапештдэ ерэбэ

БУДАПЕШТ, январиин 4. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян Гвинейн Республика орохо замдаа, Будапештдэ мүнөөдэр ойро зуура тогтоо. ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшонор, ВСРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд Антал Апро, Дьюла Каллай, ВСРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүндэ кандидат, секретарь Иштван Сирмаи, ВНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Янош Петер болон бусад тусхай тушаалта хүнүүд Ферихедьскэ аэродром дээрэ А. И. Микояниие, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүдые угтаа.

СССР-һээ Венгридэ байдаг элшэн сайд В. И. Устинов, советскэ посольствын хүдэлмэрилэгшэд угтагшадай дунда байлсаа.

Венгриин гүрэнэй ажалябуулагшадтай ойро зуура хани ёһоор хөөрэлдэһэнэйнгөө һүүлээр А. И. Микоян Гвинейн Республика орохо замаа үргэлжэлүүлээ.

Баатар-космонавт Индонезидэ аяншалһаар

МАКАССАР, январиин 4. (ТАСС). Макассар—Зүүн Индонезиин томо город ба түбынь юм. Городой хүн зон замбуулинай баатар Г. С. Титовые мүнөөдэр хани халуунаар угтаа. Сулавеси аралай урда талын хубида хамтадаа ошохынь Индонезиин президент Сукарно космонавтые уриһан байгаа.

Макассарай түбэй талмай дээрэ ехэ митинг болоо. Президент Сукарно советскэ космонавтые митингдэ хабаадагшадтай танилсуулаа. Миллион үлүүтэй хүн зон Совет ороной баатар хүбүүе нэрьеэ альга ташан амаршалһан байна.

Һайн дүнгүүд

БЕРЛИН, январиин 4. (ТАСС). ГДР-эй транспортын хүдэлмэрилэгшэд 1961 ониие һайн үрэ дүнтэйгөөр дүүргээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын түмэр замуудаар 1960 онойхидо орходоо 10 миллион тонноор ехэ ашаан шэрэгдэһэн байна. Түмэр замшадай шэн зоригтойгоор ажаллаһанай ашаар энэ амжалта туйлагдаа. Вагонуудай паркын ехэ болоһон ушар ашаа шэрэлгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бага бэшэ үүргэ дүүргэв. Жэлэй туршa соо ашаа шэрэдэг вагонуудай тоо 2.838 вагоноор олон болоо. Республикын пассажирска транспортын вагонуудые бүтээдэг предприятинууд тус бүридөө дүрбэн хоёр дабхар вагонтой 10 составые ашаглалгада үгөө. Тэрэшэлэн город шадар ябадаг 750 вагониие, холын аянда ябадаг гушан вагониие шэнэдхэн заһаа.

ГДР-эй худалдаа наймаанай флот үнгэрэгшэ жэлдэ амжалтатайгаар хүдэлөө. Тус флот 1960 онойхидо орходоо 16,7 процентээр ехэ ашаа шэрэһэн байна. ГДР-эй гүрэнэй тугтай худалдаа наймаанай суднанууд анха түрүүн Баруун Африка, Куба болон Англида тамаран ошоо.

ГДР-эй «Дейч Люфтганза» гэжэ авиатранспортна бүлгэм 1961 ондо гадаадын табан авиакомпаниинуудтай нэмэлтэ договорнуудые баталаа, тиигэжэ гадаадын 39 нэгэдэлнүүдтэй, бүлгэмүүд болон компаниинуудтай худалдаа наймаанай холбоотой болоһон байна. «Люфтганзын» тэмдэгтэй самолёдууд ГДР-эй ниислэлһээ Москва, Прага, Софи, Будапешт, Белград болон бусад хэдэн ниислэлнүүдтэ ниидэн ошодог.

Республикын автомобильна транспорт нилээд ехэ ашаа шэрээ.

Ливандахи байдал

ПАРИЖ, январиин 3. (ТАСС). Ливанай информациин министерствын мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Декабриин 30-най һүни болоһон үймөөндэ хабаадаһан бүхы хүнүүдые бариха зорилгоор Ливанай авиаци болон арми ороной зарим районууд болон секторнүүдээр үсэгэлдэр ябажа шалгалта хээ.

Франс Пресс агентствын дамжуулһанай ёһоор январиин 2-ой үдэ болотор 1.195 хүн арестовалагдаа гэжэ коммюнике соо заагдаһан байна. Арестовалагдагшадай дунда фашис үзэлтэй, арадай социальна партиин түрүүлэгшэ Абдулла Сааде, энэ партиин бусад хүтэлбэрилэгшэд бии.

Арестовалагдагшадһаа олон буу зэбсэг арми болон полици буляажа абаа гэжэ коммюнике соо саашадаа заагдана. Тусхайлбал, 30 томо пулемет, 39 багахан пулемедууд, 92 винтовко, 48 гар буунууд болон гранатанууд, тэрэшэлэн хэдэн олон хайрсаг һомо хэрэгсэлнүүд, гурбан радиопередатчик буляажа абтаа.

Ливанай зарим хадалиг районуудта, тусхайлбал, Дик-Эль-Махди болон Бейтшаар гэжэ һууринуудта Ливанай армида зэбсэгтэ эсэргүүсэлтэ үзүүлэгдээ гэжэ коммюнике соо хэлэгдэнэ. Энэ эсэргүүсэлтые нуга дарахын тулада томо танкнууд хэрэглэгдээ. Ливан Сири хоёрой хоорондохи хилэ декабриин 31-һээ хаагдаһан зангаараа. Ливанай эрьеые далайн-сэрэгэй флодой кораблинууд хамгаалан харана.

Мүнөөдэр полициинхид ябуулгаяа үргэлжэлүүлээ. Үймөө хүтэлбэрилһэн хоёр офицер — капитанууд Шауки Хайралла, Фуад Луад гэгшэд мүнөө хүрэтэр баригдаагүй зандаа. «Ориан» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор тэдэнэр хермель гэжэ угсагаатанай дунда (Зүүн-Хойто Ливан) хоргодон байжа болоно гээшэ ха.

Декабриин 31-дэ гүрэнэй урбалта хэхэ гэһэн һэдэлгэ тухай хэрэгээр сүүдэй мүрдэлгэ үсэгэлдэр эндэ эхилээ.

Рангунда баяр болобо

РАНГУН, январиин 4. ТАСС-эй корреспондент А. Власов иигэжэ дамжуулна:

Бирмын Союзай бэеэ даанхай байдалтай болоһоор 14 жэлэй ойдо зорюулагдаһан демонстраци мүнөөдэр эндэ боложо, зуу мянга гаран хүн тэрээндэ хабаадаа.

Энэ баярые Бирмын президент У Вин Маунг нээгээ. Президент үгэ хэлэхэдээ, национальна һайндэрөөр дашарам дуулан Бирмын арадые амаршалаа, орон доторой байдал тухай хөөрөө. Правительствын гадаадын политическэ хараа шэглэл тухай тогтоходоо У Вин Маунг иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Бирма хадаа бэеэ абанги политика бэелүүлэн, бусад оронуудтай үнэн сэхэ харилсаа байгуулха хараа бодолые хододоо баримталдаг.

Бирмын национальна баатар генерал Аунг Санай дурасхаалые сугларгшад минутын турша соо абяа аниргүйгөөр зогсожо ёһолон хүндэлөө.

Ниислэлэй хүн зоной гоё һайхан жагсаал дүрбэн час үлүүтэй саг соо үргэлжэлһэн байна. Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ эб найрамдал аршалан хамгаалха, Бирмын бэеэ даанхай байдалые болон национальна нэгэдэлые бэхижүүлхэ гэһэн уряатайгаар демонстраци үнгэрөө.

Гастингстэхи турнир

ЛОНДОН, январиин 4. (ТАСС). Долоодохи турта хойшолуулагдаһан партиие мүнөөдэр үргэлжэлүүлэн наадахадаа, гроссмейстер Ботвинник 45-дахи ябадалдаа Робачые (Австри) шүүгээ. Турнирта илажа ябаһан Ботвинник 6,5 очкотой болоо. Хойшолуулагдаһан партиие үргэлжэлүүлхэдээ, гроссмейстер Флор Вейдые шүүгээ.

США зэбсэгтэ хүсэнүүдээ ехэ болгохонь

ВАШИНГТОН, январиин 4. (ТАСС). Мүнөө Палм-Бичтэ (Флорида штат) ошоод байһан президент Кеннеди Америкын хоёр шэнэ дивизи байгуулха тухай захиралта гаргаа.

Нэгэ бронетанково дивизинь зургаан оньһожоруулагдаһан, дүрбэн танкова батальонуудһаа бүридүүлэгдэхэ юм. Тэрэнэй составта 15.593 солдат болон офицер орохо байна.

Шэнээр байгуулагдаха нүгөөдэ дивизинь ябган сэрэгэй оньһожоруулагдаһан дивизи болохо юм. Энэ хадаа ябаган сэрэгэй хоёр батальонһоо, зургаан оньһожоруулагдаһан, хоёр танкова батальонһоо бүридүүлэгдэхэ байна. Энэ дивизиин составта 16.119 солдат болон офицер орохо болоно.

США-гэй армиин түлөөлэгшэдэй мэдүүлһэнэй ёһоор эдэ дивизинүүд энэ жэлэй эсэстэ хүсэд дайшалхы бэлэн болгогдохоор тухайлагдана.

Тоб... мэдээсэ...

✦ Хитад Кул... хоорондо почто... на хэлсээн б... Гавана Шанхай... рондо радиотел... хэ холбоон байг...

✦ Бирмын ... нистр У Ну Ара... гэдэмэл Респуб... роккодо аяншал... гунда бусажа е...

✦ Жэлэй урд... нейдэ офицерну... нальна һургуули... лагдаһан юм. ... дэй түрүүшын... зорюулагдаһан ... лол эндэ болоо.

✦ Аргентинын... зохёолшод мэдү... жо, Испаниин ... хэрэгүүдээр хаа... хы хүнүүдые үр... лөөлхэ гэһэн эр...

✦ Швейцари... орожо газарай... хуби хушагда... Базель шадар ... жэлэй турша со... гүй ехэ саһан ор... Саһанай ехээр ... боложо, олон газ... нуудай, городой... тын ябалга һаа... дууд хоорондын... холбоо барисаан... Саһанһаа болож... муud дээрэ гэ... болоно, мүн са... ниидэлгэ болюул...

✦ Пикайун (С... род шадар У-2 г... лай самолёт бут... байна. Энэ само... Рноһоо (Мексик... дээрэхи город) (Алабама штат... орожо ябатараа ... унашаһан байна... гын хүдэлмэри т... хэгдэнэ.

Улан-Удэ харуу...

Мүнөө... телев... прог...

18.00 — ... но говоря... жуулга. 1... тор Айболит» гэжэ ... рюулагдаһан урак... фильм. 19.45 — һү... 19.55 — Докумен... кальна фильм. 20.15 ... 20.30 — «Волки и ... фильм-зүжэгэй хоёр... харуулагдаха. 22.00 ... 7-до дамжуулагдаха ...

Саг агаар...

Гидрометбюрогой ёһоор, мүнөөдэр респу... най үүлэтэйшэг байх... магуудта бага зэргэ с... Баруун зүгһөө һулахх... хилха. Улан-Удэ городт... 15—17, үдэртөө 9—11 ... тэн болохоор байсаагд...

Январиин 7—8-най ... республика дотор үүл... бага зэргэ саһан оро... хойто зүгһөө һулахан... ха. Һүниндөө 27—32, ... 22 градус хүйтэн байх... дэнэ.

Редакторай орлогш... С. Б. БАЛЬЖИН...

ХОЛЫН КУРУМКАНДА

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи хуудаһанда)

ной орой хүбэнэгтүүлэн, урбуулга сагаан хонин даха нэмэрүүлжэ байба. Гаарга горхоной уһан бурят басаганай ута хара гэзэгэдэл елэлзэн түрлөөтэжэ, эрье шадарайнгаа шэнэ унаһан саһые бэе тээшээ үрэбхин абаашана. Бүүдэгэр манантай холилдоһон үүлэн орьёл хабсагайн орой тэбэрин нэгэжэ, Гаарга горхоной эхин урасхаалые эльбэн таалаһан түхэлтэй.

Ойн оёорой зүлгэ харгыгаар Дэрээнэй совхозой комбайнер Цыденов Тэхэлээн Занданович аяар Агын национальна округой, Могойтын «Россия» колхозой түрүүлэгшэ Жалсанов Бабуу Жалсанович хоёр баһал хамтадаа сэбэр агаарта гаранхай ябанад.

— Байза, шимни тиигэхэдээ комбайнер, тракторист, зуч болоходоо хониной нооһо хайшалаашадай агрегадай начальник, мотоциклист, агнуушан, аяар дүрбэн хүүгэдэй эсэгэ, коммунист, 14 жэлэй коммунист! 19 жэлэй механизатор! Үбэлэй сагта трактор, комбайнуудые заһабарилдаг... Сэхыень хэлэхэдэ, коммунизмда орохоёо бэлэн болоһон хүн ха юмши даа,—гээд дүтэ нүхэдэй янзаар Бабуу Жалсанович Тэхэлээнэй ээм мүрэ дээрэнь гараа табина.—Манай колхоздо хамтадаа самолёдооршье ниидэе! Дуратай һаашни, долоон комнатотой гэр үгэхэб...

Ехэ түхэреэн нюдэнүүдэйнгээ үрөөһыень аништараа Тэхэлээн уйтаруулжа, хургаайнгаа үзүүрээр шэлэ хүзүүгээ һабардажа байха зуураа:

— Байзалши, тэрэшье тэрэ... Юрэдөө 20 жэлэй турша соо 200 мянган хонитой болохоб гээд тантаяа мүрысөө паамни яадаг юм?—гэжэрхибэ.

— А-а, һа-һа-һа-а, Баргажанайхил хаяа бардам, курамканайл хаяа харатай!—Бабуу түрүүлэгшэ Тэхэлээниие лаб тэбэрижэ, өөдэ уруунь мушхана. —Хамаагүй, хамаагүй мүрысэхэбди!

Иигэжэ хоёр нүхэдүүд тараһаар, үшөө нэгэ хэды хонобо. Наһаа хүсэһэн үбгэн Мороз Баргажан, Курумканай хойморой түшэлгэ болодог шулуун мундаргануудай оройгоор сагаан һахалаа хиисхүүлэн бултайба. Аша хүбүүндээ 1962 онойнгоо алтан шэрээе абтаха болоһондоо уурлажа саһа шуургаар амилба. Үбгэн Мороз үлеэжэ байна. Баргажан, Гаарга, Алла голнууд үнэтэ загаһаяа хайрлажа, мүлиһэн хүнжэл үбсүүн дээгүүрээ татабад. Бархан үндэр ээм мүрөө саһаар үргэжэ, байха олон ангуудаа үбэр самидаа шэбээлүүлбэ.

Дэрээнэй совхозойхид үбэлжэлгэдэ бэлдэһээр үнинэй. Томогто гэжэ нютаг дээрэ байһан мянга гаран хонид үбэлжэхэ юм. Наһаараа малшан, хонишон ябажа пенсидэ гараһан Цыпилма Батуеватай хамта манай Тэхэлээн зеленко шэрэнэ. Шамдажа ябаһан Тэхэлээнэй тракторайнь мотор дээрэ сайбаганан унаһан саһан уһан боложо урдана, уурал болоод дэгдэнэ. Томогтын хонишод: Батуева Цыпилмаагай хүбүүн Володя, дүү басаган Санжидмаатаяа хамта шуурган соо хони адуулнад. Залуу хонишодой халуун аминтай хагсуу хүйтэн үсэрэлдэн бур сагаан сэн болоод хубсаһан дээгүүрнь бутаржа унана. Тэхэлээн Зандановичын һамган Кургатканoвай Цырема хонинойнгоо хашаа этэнэ; орожо байһан саһые булижа, амтатай үбһэ малдаа тараана.

Үдэшэлэниинь КПСС-эй XXII-хи съездын материалнуудые, съезд дээрэ баталан абтаһан шэнэ Программые шудалан үзэхэ кружогойхид суглarнад. Тэндэ манай Тэхэлээн тэг дундуурнь энеэсэгээн һууна.

Эгээл энэ үедэ Жалсанов Бабуу түрүүлэгшэ амаралтынгаа дууһаашьегүй һаань гэр тээшээ яаража, Курумканай аэродром дээрэ зогсоно. Һаяхан ерэһэн самолет зониие һуулгажа захалба. Эндэ баһал Тэхэлээн ерэнхэй, айлшан нүхэрөө үдэшэжэ байба...

Д. БАТОЖАБАЙ.

БУРЯТ ҮНЭН

1962 оной январиин 6.
4-дэхи хуудаһан.

Адрес редакции. г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и пропаганды—24—74, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, информации—35-14, культуры—34-05, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—1...

Н00565. г. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. ...